

ESZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejleli telefon (nyomda) 2-02

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop

ELTÁJÉKOZTATÓI ÁRAK:

Egész évre . . . . .
Félévre . . . . .
Negyedévre . . . . .
Egy hónapra . . . . .

X évfolyam * 122. szám

1929 Junius 2 Vasárnap

* 1929 év június 23

Ara 5 lej

KELELET

Róbert
Budapest

ZSIDÓ POLITIKAINAPILAP

Előreláthatólag munkáspárti-liberális koalíciós kormány kerül Anglia élére

Hat mandátum híján az összes kerületekből beérkeztek a választási eredmények. A konzervatívok tökéletes vereséget szenvedtek

London, június 1. Hat mandátum kivételével, amely most már sem egyik, sem másik párt esélyeit nem javíthatja, illetőleg nem ronthatja, ma délre végre tisztá képet nyertünk az angol választások eredményéről. Ez az eredmény meglehetősen kaotikus helyzetet teremtett az angol belpolitikai életben, mert hat a munkáspártnak meghozta a relatív többséget, megsemitte a kormányzat mellett urát. A helyzet ma az, hogy a munkáspárt csak a liberálisok támogatásával számíthat abszolút többségre, aminek lehetőségét valószínűvé teszi az a körülmény, hogy a liberálisok külpolitikai programja teljes mértékben meggyezik a munkáspártéval.

Nem valószínű, hogy Lloyd George a konzervatívokkal köthetne paktumot, mert a konzervatívokkal való megegyezés esetén sem lenne a liberális-konzervatív kormányban olyan többsége a parlamentben, amely zavartalan kormányzást csak rövid időre is biztosíthatná. A munkáspárt olyan hatalmas tényező lett relatív többsége folytán is az új parlamentben és kormányzatban, hogy szava nélkül semmi sem történhetik.

A legújabb jelentések szerint a munkáspárt 289 mandátumot, a konzervatív párt 253, a liberális párt 52 mandátumot biztosított magának, míg a pártokivüliek és kommunisták összesen 5 mandátumot értek el. Az abszolút többséghez viszont 308 mandátum lenne szükséges, amit azonban a még hiányzó mandátumokból egyik párt sem szerezhet meg magának. A kaotikus helyzetben csak egyetlen dolog bizonyos és pedig az, hogy a konzervatív politika úgy külpolitikai, mint belpolitikai viszonylatban súlyos vereséget szenvedett, mely által az európai reakciós államok, így főleg Jugoszlávia, Olaszország és Magyarország elvesztették legfőbb támaszukat. A munkáspárt, akár Lloyd Georgeval, akár nélkülük, semmi körülmények között sem fogja túrni tovább annak a politikai mentalitásnak érvényesülését, mely oly végzetes gátat szabott a kisebbségi kérdés hecsületes rendezésének, a lefegyverzésnek és a különböző fascista államalakítások szabad garázdálkodásainak.

Az angol választások által teremtett helyzetről részletes tudósításainkat a következőkben adjuk:

A „merleg nyele”, aki
biümbak is egyben

London, június 1. A pártok számaránya a mandátumok megoszlása szerint a következő: munkáspárt 289 (a felosztalott alsóházban 129), konzervatívok 253 (399), liberálisok 52 (46), pártokivüliek 5 (10). Az egyetemeken 11 mandátumának betöltésére csak napok múlva kerül a sor.

A mai reggeli lapok megállapítják a választás meretessé vált eredményeiből, hogy a kormányalakítás lehetősége jelen pillanatban Lloyd George kezébe van tartva. Teljesen tőle függ, hogy pártjának támogatásával melyik pártot segíti

uralomra. Az újságírók kérdéseket intéztek Lloyd Georgehoz, de nem akart nyilatkozni az előállított helyzetről és mint nyilatkozni az előállított helyzetről és mint rendszeren, most is hallgatásba burkolózik.

Chamberlain a sajtó részére adott nyilatkozatában teljes egészében Lloyd George-ra hárítja a felelősséget a választások eredményéért.

A lapok a nyilatkozat közlése után megjegyzik, hogy Chamberlain aligha jelenik meg a Népszövetség madridi tanácsülésén s így valószínű, hogy a tanács az összes fontosabb kérdésekben a döntést a szeptemberi tanácsülési időszakra fogja halasztani.

A sajtó kiemeli a választók fegyelmezettségét s a választás egész időtartama alatt általában tanusított nyugodtságukat. Említésre érdemes incidens csak alig néhány helyen fordult elő, ahol kommunista agitátorok inszenáltak kisebb rendezvényeket.

A választások izgalma a szavazatok összeszámlálásának rendén fokozódott. A tömeg izgatottan várta a választási eredményeket és minthogy tulnyomó nagy többségük a munkáspártot tartozott, a párt hatalmas előretörését az újabb és újabb eredményeknek fény-

Az új helyzet komplikációi

A Manchester Guardian cikkében rámutat arra a különös helyzetre, amelybe a király betegsége folytán a választások eredménye után a Baldwin-kormány került. A régensválságnak ugyan is nem terjed ki arra a hatalma, hogy a kormány lemondását elfogadhassa és kormánylakításra új megbízást adjon.

Igy az új parlamentet Baldwin miniszterelnöksége alatt fogják megnyitni és a kormánynak helye átadása előtt a régensség hatáskörét kiterjesztő javaslatot kell elfogadtatni, mielőtt helyét elhagyhatná.

A párisi Le Temps az angol választásokról írt cikkében rámutat arra, hogy a konzervatívok térszerkesztésének az az oka, hogy nem tudták a háboru utáni gazdasági válságot orvosolni. Azok a választók, akik 1924-ben a konzervatívokra adták le szavazatukat, most ellenük szavaztak. A lap szerint a liberális párt végképen megszűnt komoly politikai tényezőként szerepelni.

A párisi Le Matin szerint az angol választásokon 28 millió 822,000 szavazó közül 22 millió 483,000 adta le szavazatát, ami 80 százalékos szavazási részvételnek felel meg.

A katonák a legszomorubbak, mert nekik készülhetnek új háborúra

London, június 1. A választások eredménye katonai körökben lehangoltságot keltett, mert a konzervatívok fegyverkezési politikájának zsákutcába ju-

szórókkal hatalmas vászonlepedőkre vetítésénél nagy óvációkkal fogadta.

Junius 25-én ül össze az új parlament

Az új parlament június 25-én ül össze. Addigra remélik, hogy a király állapotában is az átélt rosszabbodás után javulás fog beállni.

A londoni értéktőzsdén a munkáspárt nagyarányú előretörése következtében tegnap az állampapírok erősen visszaestek.

A hangulat lanyha volt. Nyitáskor a vasúttársaságok papírjaiban tartózkodóan indult az üzlet, később teljesen el-lanyhult. A rodéziai vörösréz-bányák részvényei nagy áresést szenvedtek.

Macdonald, a munkáspárt vezére nyilatkozatában kijelentette, hogy az eredményei meg van elégedve. Macdonald számított a relatív többség elérésére, mert a nőkről és az ugynevezett bakfiválasztásokról meg volt győződve, hogy a szociális haladás pártja mellett fogják szavazatukat leadni. Macdonald szerint a választás nem hozható más eredményt, mert a jelenlegi kormány elvesztette a nemzet bizalmát.

tását látják az eredményben. Politikai körökben elterjedt kombinációk szerint csak a munkáspárt és liberális koalíciója veneti út az uralmat s a két párt elkötelezte magát a választások előtt a lefegyverzés mellett. Az új angol kormány tehát a genfi lefegyverzési vitákban is egészen máz álláspontot fog elfoglalni, mint elődje.

Valószínűnek tartják azt is, hogy a Rajna-vidékről a munkáspárti kormány visszavonhatja az angol csapatokat s ez segíteni fogja a francia csapatok elvonulását is.

A City egyébként nyugtalan. Attól tartanak, hogy az új kormány pénz-

Baldwin nem akarja levonni súlyos bukása konzekvenciáit?

London, június 1. A lapok szerint Baldwin nem vonja le a választások eredményének konzekvenciáját, hanem oda áll az új parlament elé s csak abban az esetben hagyja el a helyét, ha a bizalmi kérdés felvetésekor kisebbségben maradna.

A párisi lapok rámutatnak arra, hogy a Baldwin-kormány hét minisztere a választáson kibukott az alsóházból, tehát a kormány helyén maradás esetén is mulhatatlanul szükségessé válik újjászervezése.

A „Paris Midi” valószínűnek tartja az új választásokat, mert nem hisz a pártok jelenlegi erőviszonyai szerinti parlament munkalehetőségében.

A párisi tőzsdén az üzletkötések ha-

ügyi szempontból igen radikális reformokat készül életbe léptetni. A lapok munkatársai beavatott helyről azt az értesülést szereztek, hogy Oliver Baldwin, a miniszterelnök fia, kit mint ismeretes munkáspárti programmal megválasztották, államtitkár lesz Macdonald kormányában. Hendersohn munkáspárti vezérnek két fia került be az alsóházba, mint munkáspárti képviselő.

A munkáspárt nem lesz förelmes Franciaországgal szemben

Rendkívül érdekes az a nyilatkozat, amit Gilliesnek, a munkáspárt vezértitkáranak tulajdonít egyik brüsszeli lap. Eszerint Gillies, aki pártja külpolitikai szekciójának is vezetője, kijelentette Revnaud francia képviselő előtt, hogy a munkáspárt nem fogja továbbra is túrni Franciaország kiváltságos helyzetét. A franciákat ma Európa tudédelgetett gyermekként kezeli, akinek mindent elnéznek. A munkáspárt állás pontja szerint tarthatatlan, hogy a teljes gazdasági virágzásban élő Franciaország megtagadja Angliával szembeni hadiadósságainak megfizetését. Francia országnak fizetnie kell, fizetnie annak az Angliának, amelynek egymillió két-százezer állandó munkanélkülyje van.

A lap szerint a német jövőtéli fizetések tekintetében is meglepő az angol munkáspárt álláspontja.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban Gillies azt az álláspontját juttatta kifejezésre, hogy Németország e címen már éppen eleget fizetett.

A vezértitkár ezután hibáztatta a francia kormányt, hogy a németek által fizetett összegeket arra fordították, hogy a Rajna-mentén hadsereget tartsanak fenn.

Egyenesen szenzációs a nyilatkozat azon része, melyben Gillies a munkáspárt uralomrajutása esetére kilátásba helyezte a franciáknak, hogy amennyiben nem lennének hajlandók a megszállás likvidálására, az angol csapatokat elvezényelnék a Rajna mellől s a franciák egyedül maradnának.

Macdonald tegnap megérkezett Londonba. A pályaudvaron óriási tömeg fogadta.

Egyik délelőtti lap nyilatkozatot közöl Lloyd Georgetól, mely szerint a liberálisok hajlandók támogatni a munkáspárti kormányt, de ennek feltételül a választójog reformját szabják.

bozó kezdet után médiókor megélnkültek, mert most már nyilvánvalóvá vált, hogy a munkáspárt nem rendelkezik szilárd többséggel s ha kormányra jut, mérsékletet kell tanusítania, akárcsak első kormányzása idején. A tőzsde javuló hangulatát kedvezően befolyásolták a jövőtéli tárgyalások sikeres befejezésére irányuló komoly kilátások is.

A király állapota nem aggasztó

London, június 1. Az uralkodó állapotról kiadott hivatalos jelentés megállapítja, hogy a régi operációs sebhely alatt a királynak újabb daganata támadt, amelyet ma felvagtak. Az uralkodó ágyban marad, de állapota aggodalomra nem ad okot s az állami ügyeket is vesély nélkül intézheti.

Berlin, június 1. A szociáldemokrata párt magdeburgi kongresszusa ma befejezést nyert. A zárülésből a pártkongresszus üdvözlő táviratot küldött az

Milyen gazdaságpolitikát fog inaurálni az új angol kormány

Hogy a politikai és gazdasági élet mily szoros összefüggésben állanak egymással, azt a most lezajlott angol választások bizonyítják a legélesebben. A választáson fellépő pártok politikai programjukat valamennyien gazdaságpolitikai programmal helyettesítették. Ebben a pillanatban még bizonytalan, hogy a választások eredményeképpen milyen formáció veszi át a következő öt évre az angol birodalom kormányzását. Mindenesetre érdekes tudni, hogy a most lezajlott választási küzdelemben milyen gazdaságpolitikai jelszavakkal indultak harcba a pártok s melyek voltak a kétségtelenül egész Európa jövőjére kiható irányelvek, amelyek között az angol választó — választott.

A munkanélküliség problémája

Anglia gazdasági életének középpontjában kétségtelenül több mint egymillió munkanélküli áll. És ez a munkanélküliség annál is súlyosabban hat az angol közvéleményre, mert ugyanakkor köztudomású, hogy Franciaország idegen államokban keres munkásokat. A liberálisok már 1906-ban keresztülvittek a parlamentben egy haladó irányú törvényt, amely a munkanélküliek biztosításáról gondoskodik. A liberálisok azonban ennek ellenére is elvesztették szimpátiájukat a dolgozó tömegek előtt, amelyek a Labour-Party határozott munkásvédő programját tették magukévá. A konzervatívok régen a védvámrendszer, a liberálisok pedig a szabad kereskedelmi jelszavával vívták meg választási küzdelmeiket, a háború utáni idők azonban bebizonyították, hogy ezek a jelszavak elavultak s hogy sem a szabadkereskedelem, sem a védvám, sem pedig a termelő eszközöknek a munkáspárt által hirdett nacionalizálása nem hozhatják meg a mai angol gazdasági krízis gyökeres megjavítását. Már pedig 1929-ben az angol választók az életstandard megjavítását kérik a hatalomra törekvő párttól.

Liberális ígéret

Ígéretekben a legtávolabbi a liberálisok mentek. A liberális kapitalizmus fő jelszavát a szabadkereskedelmet is eldobták maguktól. Lloyd George azt kívánja, hogy bármily költséges elsősorban a hazai ipar érdekeit szolgálja. Tervezetet dolgozott ki arról, hogy utépitással közmunkákkal és 145 millió font befektetéssel két év alatt leépíti a munkanélküliséget. Az angol utak a legjobbak a világon, ám Lloyd George még mindig talál rajtuk javítani valót. Lloyd George a tömegek mozgósítását kéri és akarja

angol munkáspárt vezetőségéhez a választásokon elért nagyszerű előretörésért.

keresztülvinni a jóléért indítandó harcban. Am bizonyára ő maga sem hiszi teljes egészében azt, hogy a munkanélküliség megszüntetésének költségei nem fogják emelni az angol adófizető terheit és hogy az investíciókhoz szükséges pénz oly könnyen megszerezhető volna. Anglia szkeptikusan fogadta Lloyd George szemre tetszetős, de reálisan nem kellőleg megalapozott terveit s ennek tulajdonítható az, hogy az angol választók a másik két nagy párttól, elsősorban pedig a munkáspárttól várja a gazdasági helyzet fellendítését.

A szürke programok

Lloyd George terveivel szemben a konzervatívok és a Labour-Party programja is valósággal szürkéknek látszanak. A konzervatívok főleg a multira, az általuk bevezetett helyadóreform üdvös eredményeire mutatnak rá és a jövőre a gyár- és ipari törvényhozás már régen esedékes reformját ígérik, a szociális biztosítás kiterjesztését, a gyarmatoknak kölcsönök által való fejlesztését végül a mezőgazdaságnak védvám helyett azt ígérik, hogy a hadsereg csak angol malomban öröklészet és csak angol állatot fog élelmézésére felhasználni. Az ipar védelmére vonatkozólag azt ígéri mindössze a konzervatív párt, hogy igyekezni fog a jelenben érvényben lévő törvényt valamennyi iparágára kiterjeszteni. Utépitésről hallani sem akarnak a konzervatívok, ellenben hajlandók a vasutakat támogatni. A liberális programmal a legszögesebb ellentétben azonban a Labour-Party programja áll. Macdonald mindenekelőtt is egy szakértőből álló bizottság létesítését ígéri, amelynek feladata az, hogy az iparpártolás és a munkanélküliség leépítésének eddig egymástól elválasztott munkáját egységesítse. Vállalkozók és munkások egyaránt képviselve lesznek ebben a komitében, amely minden egyes kérdést előitéletek nélkül és meritumában fog megvizsgálni. A nacionalizálásról és a szocializálásról a parlament által való keresztülviteléről nem hangzott el sok szó a munkáspárti jelölt választási propagandautáján. Angliában ma mindenki tudja, hogy a Labour-Party az okos mérseklet politikáját fogja folytatni és ha 1924-ben a Zinojev-levél megbuktathatta Macdonaldot, ma a kommunizmus márdíjlesztőjével senkitem lehet megijeszteni Angliában. Bizonyára ennek a momentumnak tudható be, hogy ha Lloyd George programja az első pillantásra talán radikálisabbnak is látszott, az angol választók mégis inkább Macdonaldra adták le voksukat.

Petrescu-Comnen érdekes nyilatkozata a román-német gazdasági viszonyokról

(Bucuresti-Bukarest, június 1. Az Uj Kelet tud) Egyik bukaresti lap munkatársa beszélgetést folytatott a Petrescu Comnen perlini román meghatalmazott miniszterrel abból az alkalomból, hogy Románia és Németország között ismételtelen megindultak a normális kereskedelmi kapcsolatok. A nyilatkozatot, amelynek nem egy érdekes kitétele nagy érdeklődésre tarthat számot, az alábbiakban közöljük:

— Románia és Németország közötti kereskedelmi kapcsolatok, — mondotta Petrescu Comnen, — napról-napra javulnak. Ennek a viszonyoknak a ritmusa az utóbbi időben kétségtelenül bizonyos lanyhulás állott be a jóvátétele ügyében Párisnál megindult tárgyalások következtében. Ez valamennyire érthető is. Hiszen ezen tárgyalások kimenetele bizonyos obligót teremt egy német nagyiparosság, mint más pénzügyi körök részére is. Ennek alle-

nére a nagy német bankok már most nagyon jelentős hiteleket biztosítottak a román ipar részére. Egyesek ma már együtt dolgoznak a román tőkével, mások viszont most készülnek a kapcsolatok felvételére. Egyes ipari vállalatok a jóvátétele konferencia miatt boállott szünetet arra használták fel, hogy kiküldöttük révén tanulmányozták Románia elsőrendű gazdasági problémáit: A vízhiányban szenvedő területek catornázásának kérdését, a petróleumtermelésbe való bekapcsolódás lehetőségeit, a magánvasutak kiépítésének problémáit és még sok más kérdést, amelyek egyformán nagy jelentőséggel bírnak Románia gazdasági életére. Remélem, — mondotta a miniszter, — hogy a párisi tárgyalások kedvezően fognak befejeződni és akkor minden bizonnyal el fog tűnni az utolsó akadály is annak, hogy a német piac normális működést fejthessen ki Románia

gazdasági életében.

— A Németországgal való gazdasági együttműködés — tette fel a kérdést az újságíró, — kizárja-e, vagy pedig csak redukálja a többi barátságos állammal folytatott gazdasági együttműködésünket?

— Amikor Németországgal való gazdasági együttműködésről beszélek, természetesen nem értem ezalatt azt, hogy más államok iparával és tőkéjével az együttműködés kizárt dolog. Sőt ellenkezőleg, egész Nyugat tudja, hogy éppen Németország az, amely legjobban ismeri Románia viszonyait, hiszen majdnem háromnegyed évszázadon keresztül dolgozott velük együtt. Azon a napon, amikor köztudomásúvá válik, hogy Németország minden aggodalom nélkül nagy tőkéket investált az országba, az összes nyugati államok rá fognak eszmélni arra, hogy a román piac milyen elsőrendű befektetés.

— Amerika például csak nagyon kevéssé ismer bennünket, ismeri ellenben a német tőke komolyságát és tudja azt, hogy ahol a német piac vállalja az investíció rizikóját, ott nyugodt lélekkel ő is megleheti ugyanazt. Hiszen nem egyszer választották nekünk Amerikából: „Ahová Németország egy márkát fog tenni, oda mi két dollárt helyezünk el”.

— Lehetséges lesz-e az együttműködés az összes barátságos államokkal?

— Romániában oly sok lehetőség kínálkozik és oly hatalmas kiaknázatlan

értékek fektésznek parlagon, hogy hely kínálkozik úgy a német, mint az amerikai, francia, angol és olasz tőke számára is. Gyerekség egy ország részére kiszámított gazdasági monopóliumról beszélni. A külön érdekeltségekhez tartozó egyének hiúsága által diktált féltékenységről lehet csak szó. Az a meggyőződésem, hogy egy évnél rövidebb idő alatt gazdasági ténykedésünknek ebből a szempontból olyan mérleget fognak tudni felállítani, amely országunk javára fog válni.

— Ismerik-e a német gazdasági körök a romániai helyzetet?

— A román követség, — felelte Petrescu Comnen, — periódikusan megjelölt folyóiratok, brosurák által, valamint látogatások, konferenciák, rádióelőadások, de különösen személyes kontaktus révén igyekszik minél alaposabban informálni a német közönséget a romániai piac helyzetéről. Ezen propaganda eredményei meglehetősen kielégítőek.

— Jóakaratu a német piac Romániával szemben?

— Természetesen! Ugy a hivatalos német hatóságok, kezdve a legnagyobb köröktől, mint általában a piac és a német közvélemény teljes egészében értékelni tudja Romániát és mindazt, amit országunkban elérhet. Ismétlem, az ugyan jó, a mag el van vetve. És én remélem, hogy a legközelebbi jövőben dus természet fog hajítani mindkét ország javára.

Ez a név garancia önnek a gummi-vásárlásnál

A gummival impregnált FIRESTONE ballongereket a föld minden részén ismerik. A legfinomabb gépkocsikon a bulevárdokon, valamint az országuton bei azoltan a legjobb teljesítményűnek ezt a márkát ismerték föl; kilométerfeljesítmény, kényelem és biztonság szempontjából.

Gondoskodjék róla, hogy gépkocsiján ezek a gummik legyenek felszerelve. Bizonyos, hogy ebben az esetben olcsón, biztosan és kényelmesen fog utazni.

Firestone

Vasárnap
G
A leg
relve.
telefo
Kend
Leg
M
elel
Mező
natóri
len. r
z lei
C
mérnd
Nagy
Sz
or
vezet
konyh
Sta
AZ
TIT
Ath
ING
1-2. „N
3-4. „E
5-6. „V
7-8. „D
9-10. „
11-12.
13. „T
Kettős
34 Lei.
T. LE
Kérem i
mertető
Atheneau
számait.
Név: _____
Cím: _____

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Fördőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasótere és fodrászműhely. Bár-Bufferet.

Kendhivő szállított szobáinak!

Legolcsóbb világítás MATADOR

elektromos kisközpont utján.

Mezőgazdaságok, magánházak, szanatóriumok számára nélkülözhetetlen. 10 lámpa a 16 gyertyafénnyel 2 leioránként. — Felvilágosítással és tervezetekkel szolgál.

C. Jesznitzer
mérnök műszaki irodája Sibiu-Nagyszombat, Urbrustergasse 1-3.

Szováta - fürdőn

a Dr. Krauszné-féle

ort.kóser panzió

vezetését átvettük, ahol elsőrendű konyha és kiszolgálás kapható. — Előjegyzetelni lehet

Stark Testvéreknel Szováta.

AZ OKOS ÉLET

TITKA Utmutató az egészséghez, boldogsághoz. — Nagy remek, illusztrált

Atheneum albumfüzetek.

INGYEN küldünk kivonatost ismertető füzetet.

- 1-2. „Ne koplalj, de légy karcsul!”
- 3-4. „Éljen így!”
- 5-6. „Vigyázz a gyermekedre!”
- 7-8. „Dáma és Gavallér”
- 9-10. „Az én kutyám”
- 11-12. „Szeresd otthonodat!”
- 13. „Terítés-Tálatás”

Kettős szám 62 Lei; a 13. szám 34 Lei. A teljes sorozat: 400 Lei.

T. LEPAGE könyvk. Kolozsvár.
Kérem ingyen az „Okos Élet” ismertető füzetet és utánvételt az Atheneum-füzetek számaiból.

Név: _____
Cím: _____

Lényegesen felemelték az olcsóbb cigaretták árát is

Deficittel zárult a RMS első negyedéve

(Bucuresti-Bukarest, június 1. Az Új Kelet tudósítójától.) A „Lupta” értesítése szerint a RMS vezérigazgatósága elhatározta az olcsóbb dohány és cigarettalemezek árának emelését. Ismeretes, hogy az év elején a RMS a drágább dohány és cigarettaneműk árát jelentősen emelte, hogy bevételeit fokozhassa. Ennek ellenére az első három hónapban a RMS 230 millió lejrel kevesebbet inkasszált az elmúlt év első három hónap-

jának bevételeinél. Minthogy pedig a RMS bevételei a kölcsön visszafizetésének fedezésére szolgálnak, a RMS kénytelen volt ugylátszik Charlest Rist utasítására az olcsóbb dohányneműk árát is emelni. Az emelés meglehetősen érzékeny és bizonyára nem fog sok szimpátiát szerezni a kormánynak a közvetlenül érintett szegényebb néposztály s a dolgozó tömegek körében.

A „Lupta” szerint a következő dohány

és cigarettaneműk árai emelkednek. III. osztályú cigarettadohány kg.-ként 200-ról 300 lejre, III. osztályú pipadohány kg.-ként 160-ról 250 lejre.

A cigaretták közül a következők árai emelkednek: Carpati 80 baniról 1 lejre. Dame 80 baniról 1 lejre. Dorobanti 50 baniról 75 banira. Functionar 50 baniról 75 banira. Nationala 25 baniról 40 banira. Marasesti 30 baniról 50 banira. Meseriasi 30 baniról 40 banira.

A Népszövetség kisebbségvédelmi bizottsága magáévá tette a kisantant álláspontját?

A hármass bizottság javaslata szerint a jövőben a Népszövetség főtitkárának évi jelentése fogja összefoglalni a beérkezett kisebbségi panaszokat, amelyeket csak a bizottság javaslatára terjesztenek a Népszövetségi Tanács elé

Genf, június 1. Megbízható forrásból származó hírek szerint a nemzeti kisebbségek jogvédelmének tanulmányozására kiküldött hármass bizottság magáévá tette azt az álláspontot, amelyet a kisantant kormányai, valamint Lengyelország és Görögország a bizottsághoz juttatott egyhangú emlékiratukban kifejezésre juttattak. A kisebbségi panaszok eddigi módjának új szabályozására a Chamberlain, Quinones de Leon és Adatsi által kidolgozott jelentés a következőket tartalmazza:

A hármass bizottság azt ajánlja, hogy a jövőben a Népszövetség főtitkárának évi jelentése foglalja össze a beérkezett kisebbségi panaszokat, anélkül, hogy tartalmukat ismertetné. Maguk a panaszok a hármass bizottság elé terjesztendők, amely azokat megfelelő tanulmányozás és javaslattétel kapcsán a népszövetségi Tanácshoz juttatja.

A Népszövetség főtitkári hivatalának jelentése a kisebbségi panaszokat csak statisztikailag sorolja fel és a főtitkár a jövőben a panasztevő kisebbségeket

értesíteni tartozik arról, vajjon panaszokat helytállónak tartják-e és előterjesztik-e a Népszövetségi Tanács hármass bizottságának vagy sem. Abban az esetben, ha a hármass bizottság nem kívánja a kisebbségi panaszt a Népszövetség Tanácsának döntése alá bocsátani, akkor a panaszirat a hozzátartozó bizonyítékokkal együtt nyilvánosságra hozható, de csak abban az esetben, ha az érdekelt állam kormánya ez ellen nem tesz kifogást.

A tábla vádtanácsa elrendelte az ártatlanul letartóztatott Wechsler Alfréd és Egri szabaddlabrahelyezését

(Cluj-Kolozsvár, június 1. Az Új Kelet tud.) A kolozsvári Tábla mellett működő vádtanács ma délelőtti tárgyalta Wechsler Alfréd orvosszigorló és Egry vendéglős vizsgálati fogságának elrendelése ellen beadott felebbezést. Wechsler és Egry védői a felebbezésben rámutattak arra, hogy az ügyészség minden pozitív bizonyíték híján, csupán labilis feltevésekre támaszkodva rendelte el védenek fogvatartását és hogy a letartóztatásoktól eltérő két hét alatt a vizsgálat semmi olyan momentumot nem tudott produkálni, ami Wechsler és Egry bűnössége mel-

lett volna.

A vádtanács ma délelőtti ülésén behatóan foglalkozott a felebbezéssel és annak érvelését magáévá téve elrendelte Egry és Wechsler azonnali szabaddlabrahelyezését, ami meg is történt. Ma délben 12 órakor mindketten elhagyták a kolozsvári ügyészség fogházát, miután a vádtanács beigazoltnak vette azt, hogy semmilyen részük nem volt dr. Ilea vezetőügyész még mindig misztikus spekulációiban. Mi már Wechsler és Egry letartóztatása alkalmával rámutattunk ehelyütt arra, hogy semmilyen komoly okot nem lá-

tunk fenforogni, amely akár Wechsler, akár Egry bűnösségét bizonyítaná, vagy valószínűvé tenné. A letartóztatásról beszámoló cikkünkben hangsúlyoztuk azt, hogy „komoly és alapos okoknak” kell fenforogni ahhoz, hogy valakit személyes szabadságától, legdrágább állampolgári jogától megfosztassanak. Cikkünkben oda konkludáltunk, hogy Wechsler és Egry letartóztatása ügyében nem látjuk fenforogni okokat.

A vádtanács ma délelőtti döntése igazol bennünket és elégtételt szolgáltat a két ártatlanul meghurcolt embernek.

A liberálisok kivonultak a Kamarából, amikor a focsani exprefektus botrányos verekedése került napirendre

(Bucuresti-Bukarest, június 1. Az Új Kelet tud.) A kamara ma délutáni ülésén Stefan Graur putnai képviselő interpellált a focsani prefektúrán a napokban lezajlott incidens ügyében. A földművelésügyi minisztérium az elmúlt héten vizsgálatot rendelt el dr. Pascu putnemegyei tisztifőállatorvos ellen, aki már hónapok óta nem jár be hivatalába és semmit sem dolgozik. A vizsgálat lefolytatására Jancu inspektort delegálta a minisztérium, aki Focsani-ba érkezve, a prefektúrára idézte be dr. Pascut. Pascu, aki a legutóbbi liberális kormány alatt a megye prefektusa volt, megjelent a prefektúrán. Ám sem az inspektor, sem pedig Joan prefektus kérdéseire nem volt hajlandó válaszolni. Szóváltás kletkezett, amelynek vége az volt, hogy Pascu pofon-

ütötte a jelenlegi prefektust. Ez természetesen nem maradt adós a liberális kollégájának, majd feljelentést tett az ügyészségen a reniten állatorvos ellen. Általános elképzelésre a focsani vezetőügyész kijelentette, hogy nem indíthat vizsgálatot Pascu ellen, mert — nem tartozik hatáskörébe.

A prefektus azonnal táviratozott a kormánynak és Junian igazságügyminiszter a galaci főügyészt delegálta a vizsgálat lefolytatására. Pascut pedig azonnal felfüggesztették állásából. Graur képviselő elmondotta, hogy ugyanez a Pascu volt az, aki prefektus korában egy verekedéskor állt ban-dát szervezett ellene és úgy megverte, hogy hónapokig kellett az ágyán nyomja.

A legszigorubb intézkedéseket kérte

Pascu ellen. Beszéde közben meglehetősen súlyos kitételeket használt a liberális párttól általában és többek között az állította, hogy a liberálisok impertinens politikát folytatnak. Duca erre izgatottan ugrott fel helyéről és tiltakozott Graur epítentőjéi ellen és a többi liberális képviselőktől követve, elhagyta a kamarát.

Utána Radulescu szólt fel, aki a Dobrescu bukaresti főpolgármester ellen küldött lapokban emelt vádakkal foglalkozik és kéri a belügyminisztert, hogy a vádak tisztázása érdekében indíttson vizsgálatot Dobrescu ellen.

Ezután áttértek a CFR reorganizálásáról szóló törvényjavaslat vitájára, amelynek során Toncescu kormánypárti hosszasan analizálja a javaslat előnyeit és hátrányait.

A Banca Chrissoveloni vezérigazgatója nyilatkozik

a bank helyzetéről és a felelősenül terjesztett álhírekről

(Bucuresti-Bukarest, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától). A Banca Chrissoveloni megrendüléséről elterjedt híreket már a távirati iroda is jónak látta megcáfolni. Eszerint a pénzügyi megrendüléséről és likvidálásáról elterjedt hírek nem is sajtókampány útján kerültek forgalomba, hanem a legszínplább roszszemű fantáza születték.

Ma délelőtt felkerestük a bank Lipszani-utcai hatalmas palotájában Rubinstein Bruno, majd Dickin Walter vezérigazgatókat, az igazgatótanács tagjait akikkel hosszasan elbeszélgettünk a bank helyzetével kapcsolatban elterjedt hírekről.

A két vezérigazgatót nem lepte meg a feltejt kérdések tömege.

— Igaz-e, hogy a bank helyzete megrendült? kérdeztük. — Hogy rövidesen likvidálásra kerül a sor?

— Hogy a Nieder-Oesterreichische Escompte-Gesellschaft a visszleszámítási hitelt 250 millió lejre 350 millió lejre emelte fel, hogy szanalja önköket?

— és hogy ezzel egyidejűleg az osztrák pénzügyi intézmények Bukarestbe Rubinstein Bruno vezérigazgatót, hogy vizsgálja meg a helyzetet és állapítsa meg, milyen okok játszottak közre abban, hogy a bank helyzete megrendült?

— továbbá — hogy Rubinstein vezérigazgató megállapította, miszerint, mindennek az oka Vassalopol Petre vezérigazgató volt, aki a bank vezetőpozícióiban óriási fizetésekkel, saját rokonait ültette?

— hogy a bank azért nem tette közzé még ezidig mérlegét, mert óriási veszteségeket szenvedett?

— az elhanyagolt közzéadások, szilveszteri váltók, az ősz folyamán való likvidálás, stb. igazak-e ezek a hírek?

A két vezérigazgató nyugodtan, mosolyogva hallgatózták végig, majd Dickin Walter szölet meg:

— Mindaz, amit ilyen értelemben közöltek, hazugság és csupán véletlenül vannak dolgok, amelyeket nem szükséges megcáfolniuk, mint például az, hogy a bank vezérigazgatója Rubinstein lett, míg Vassalopol vezérigazgató lenyondott a pénzügyi vezérigazgatójáról. Ilyen változások bármely pénzügyi intézményben előállhatnak.

— De vegyük csak sorra a dolgokat s lássuk, honnan és miből származhatnak az ön által felsorolt hamis adatok.

A Chrissoveloni az elmúlt év folyamán 200 ezer új részvény kibocsátásával 200 millió lejre 350 millió lejre emelte alaptőkéjét. Tehát nem visszleszámítási hitelt. A 200 ezer részvényt a következő pénzügyi intézmények jegyezték le: Hambros Bank Ltd. London, Comptoir

d'Escompte, Genève; Banque de Bruxelles, Bruxelles; Banque Transatlantique, Paris; Bank Harriman, New York és Niederösterreichische Escompte-Gesellschaft, Bécs.

— Ezenkívül a felsorolt külföldi bankok korlátlan hitelt nyújtanak, a delegált igazgatótanács által is rendeltetett minősített tranzakciók lebonyolítására és iparvállalatok finanszírozására.

— Rubinstein Bruno valóban a bankhoz bevonult külföldi érdekeltségek delegáltja a pénzügyi intézmények és Vassalopol P. vezérigazgató, aki a Chrissoveloni családot képviselte a bank élén, békes megállapodás után vonult vissza a vezérigazgatói állástól, de tovább is tagja marad az igazgatótanácsnak.

— Az igazgatótanács listája is azonos maradt azzal a különbséggel, hogy az igazgatótanácsban helyet foglalnak az érdekelte külföldi bankok képviselői is. A Chrissoveloni családot Irimes-

cu vezérigazgató helyettes fogja képviselni. Az igazgatótanács tagok sorában vannak még Garoflid volt miniszter, Ghika D. herceg, Oromolu volt bankkormányzó, S. Rosenthal ügyvéd, P. Vassalopol, D. N. Chrissoveloni, báró Econom és több ismert pénzkapacitás.

— A bank helyzete egyáltalán nem rendült meg, sőt a pénzügyi tranzakciók jelentős nyereséget eredményeznek, az iparvállalatok pedig prosperálnak.

— Ha veszteségei voltak valamelyik iparvállalatunknak s azt mérlegükben közzétettük, ez még nem jelentheti azt, hogy a bank helyzete megrendült. Ezek a veszteségek csak voltak és ma kivétel nélkül amortizálódtak. Az iparvállalatok az új tőke bevonulásával konszolidálódtak s most biztos fejlődésnek néznek elébe.

— A közönség a mérlegből meg fogja bírálni a helyzetünket.

— De különben is a közönség nem veszihet rajtunk, mert a bank 300 millió lejes alaptőkéjében 200 millióval a Chrissoveloni család, 150 millióval pedig a külföldi bankok vannak érdekelve.

— A rémhírek tehát még ijesztesre sem voltak alkalmasak — fejezte be Dickin vezérigazgató.

A MATILD-víz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

A „láthatatlan ember” ideája megvalósult de a „láthatatlan embert” felakasztották

London, június 1. H. G. Wells világhírű regénye „A láthatatlan ember” most Angliában megvalósult. Hogy a láthatatlan ember nem lehet más, mint „bandita” s hogy a társadalom nem oldhatja meg másképp a „láthatatlan ember” problémáját, minthogy felakasztotta — ez mind természetesen, elvőgre az életben mindig több irónia van, mint a regényírókban.

Brit-Indiában, Birmában izgalmas pört fejezett be a törvényszék. Közel száztagú rablóbanda kapta meg méltó büntetését, a rettegett bandafőnököt, Sungot kötélláttal halálra, huszonöt cimboráját életfogytiglani fegyházra, a többieket 7-7 évi súlyos börtönre ítélték.

A lakosság hálaadó imákat mondott, mert Sung bandája példátlan reménytelen tartotta Birma egész lakosságát, A

hindosztán elnevezés szerint dakoitoknak mondott huaramiákat ugyanis mindenki csodálatos lényeknek tartotta, akiket nem fog a fegyver s akik láthatatlanná tudják tenni magukat.

Birmában vitéz haramiavilág volt valaha és dakoitnak nevezték a birmarok azokat a haramiákat a kik ötös csoportba szervezettek, rajok módjára valóságos háborút viseltek mindenfajta társadalmi renddel. Az utolsó birmai dinasztia idején a dakoitok szabadon garázdálkodtak s midőn az angolok 1886-ban bevonultak Mandalayba, formális guerilla harcot folytattak ellenük a haramiák. Sok angol katonának került életébe a dakoitok kiűnő szervezete, zseniális trükkjei és könyörtelen kegyetlensége.

Csak 1899-ben sikerült a dakoitok teljes elpusztítása, a békés birmai gyarma

„PRIETENII MAREI”

(A tenger barátai) — Turisztikai hivatal

Nyári tábor a tengerparton TECHIRGHIOL-ÉFORIE-nál Ny tva a folyó évbén június 1-étől szeptember 1-ig két egyenként 30 napos sorozatban. Modernül, kitűnően felszerelve áll rendelkezésére minden kül- és belföldi érdeklődőnek.

Tengeri fürdő. Iszapfürdő. Speciális fürdők

Tiszta és ragálymentes medencék. „Canadan” típusú sátrak duplafedélvel 2, illetőleg négy személyre, elektromos világítással és minden elképzelhető komforttal ellátva.

Teljesen újjászervezett konyha. Kötő szakács.

Elsőrangú ételek naponta 4-szeri étkezéssel ivóvíz. Büfé. Bazár. Állandó orvosi inspekcio. Testező gyakorlatok a I. N. E. F. abszolventseinek vezetésével. Sportpályák és portfelszerelések.

Mozi. Rádió. Kirándulások. Különböző szórakozások.

Mindössze 185 vagy 200 lejért naponta, mindenki elölthet egy hónapot a tengeren, karát vehet és gyönyörködhet a legmegkapóbb természeti szépségekben, ha részvesz az O. C. T. táborában a legjobb és legelőnyösebb feltételek mellett.

A beiratkozások az O. C. T. székhelyén, 9 órától 12-ig, délután 3-tól 4-ig, a Str. Scărițescu 49. szám alatt Bucuresztben eszközölhetők.

A leány és fiúiskolák részére speciális sorozatok július és augusztusban. A tábor hivatalosan elismerte és ajánlotta a közoktatásiügyi minisztérium 21187/928 és a belügyminisztérium 8840/9'8. sz. rendeletével.

Kérjen információkat és prospektust az O. C. T. irodájától.

Butoránleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkasait foglalkoztathassuk, ha tehát

első és jó butort

Etsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár Rt.

hatalmas iaktárait. Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

tiak őszinte öröme. A világháború alatt azonban egy Bandaka nevű remete újra impulzust adott a regényes haramiavilág felámasztására. A szentnek tartott férfi ugyanis azt híresztelte magáról, hogy csodás erejénél fogva sebezhetetlenné és láthatatlanná tudja tenni a harcsokat. Ilymódon ideális biztonságot adott a betyár hajlamú csavargóknak, Sun, a későbbi haramiavezér felismerte a remete tanításainak praktikus hasznát, sikerült rászednie egy csomó hiszékeny, elvadult birmaik, hogy kövessék példáját és a remete által tétessék sebezhetetlenné és láthatatlanná magukat. A beugratott emberek aztán több mint egy évtizede rémitették a birmaikat a nagystílű haramiavilág, míg végre két évvel ezelőtt elfogták s a örvényszék ítélete szerint valóban láthatatlanná tették őket, mint társait.

Értesítés!

Megnyílt Bucuresztben, a főváros központjában a

„Hotel Venetia”

Str. Pictor Grigorescu 12. szám. A királyi palota mögött.

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó utak a tarifából 25% rabatot élveznek.

Tisztelettel „Venetia-szálloda” vezetősége MOISESCU tulajdonos.

Pékek!

Száraz

tűziléc

kapható:

Fischer-fatelep

Str. Enescu 15. (Gyufagyár-ucca) Telefonszám: 1300.

Saját magának és nejének életfogytiglani nyugdíjat biztosít, ha beiratkozik a

Munkások Rokkantság-egylete

Beiratkozni lehet: Cluj, Str. Memorandului 23. (volt Unió-utca) minden hó elsejét és 15-ét követő vasárnapon délután 2-4-ig, minden nagyobb helyen, ahol fiókjaik vannak és a központban: Timi soara III., Bulev. Carol 10. sz.

Cserépkályhák

legszébb kivitelekben színekben, modellekben és nagyságban.

Elsőrendű gyári árak.

Kérjen árajánlatot!

„Terracotta”

cserépkályha gyártó lelakat

Brassó, Vasut-u3/a

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Női és férfiruhákat vegyileg fest, tisztít Unió Cluj

Munkások és munkaadók

César Chabrun francia képviselő nyilatkozata a döntőbíráskodásról

Páris, június 1. Egy törvényjavaslat fekszik a francia parlament asztalán, amely minden ország törvényhozását egyaránt érdekelheti. Első kísérlet ez a törvényjavaslat a minden gazdasági tevékenységet folyton gátló osztályellen-
tettek békés áthidalására, az első lépés munkások és munkaadók között való kötelező döntőbíráskodás felé. A javaslat parlament előadója, César Chabrun radikálsocialista képviselő, ki maga is csak tapogatózásnak, félték megindulásnak jelzi a törvényjavaslatot, kérdéseinkre a következőket mondotta:

Kivéve a legmegcsontosodottabb reakciókat és a legújabb típusú forradalmárokat, akik csodálatosképpen mindig azonos utakat járnak, nincs jókartyu ember, ki ne kívánná, hogy a munkaadók és munkások közötti látszólag elvi ellentéteket kompetens fórum bírálja és intézze el békés úton, méltányosan, elejét véve a társadalmi harc minden erőszakos jelenségeinek.

A feladat nehézsége az, hogy nem elég kinevezni a bírói fórumot munkások és munkaadók között: a döntőbíráskodást kötelezővé is kell tenni és kelte büntetőjogi szankciókkal érvényt is kell szerezni a bíróság döntéseinek; s mind-
ezt anélkül, hogy korlátoznák a gyűlekezési és szervezkedési jogot. Ha a kötelező döntőbíráskodás jogi következmények terhe alatt tiltana minden sztrájkot és minden munkákizárást, ezzel kétségtelenül súlyosan sértene egy a munkás, mint a munkáltató szerzett és fennálló jogait. Ha viszont a törvény csupán a békéltetési kísérletet teszi kötelezővé, ezzel egyrészt nem ér el sokat, másrészt végeredményben ugyancsak a szabad gyűlekezési jogot korlátozza. A munkásnak szabadságában áll a munkáltatóval alkudoznia, illetve fenforgó ellentétek esetében békés megegyezést keresnie; a sztrájk, illetve a kizárás a munkás és a munkáltató fenti jogainak a szankciói. Tehát a törvény a sztrájkot, illetve a kizárást korlátozza, amennyiben azt feltételekhez köti, ezáltal korlátozza egyben a két fél szabad egyezkedési jogát, amelynek a sztrájk és kizárás ténybeli szankciói.

A Loucheur miniszter által indítványozott törvényjavaslat „a kötelező békéltetési kísérletről munkások és munkáltatók között”, melyet a Ház előtt ismertetni, engem ért a megtisztelő feladat szabadon hagyja a munkás sztrájk jogát és a munkáltató kizárási jogát. Azt írja csupán elő, hogy valahányszor ténybeli ellentétek forognak fenn valamely üzemi munkáltatói és munkásai között, a felek bármelyikének, vagy akár az állami hatóságnak kívánására kötelezessenek a munkások és munkáltatók kiküldötti békéltető tárgyalásra egybegyűlni. A békéltető tárgya-

las lefolyhatik pusztán a két fél kiküldötti között, vagy pedig választott békéltető bizottság részvételével. Ha a békéltető nem vezet eredményre, a felek teljes szabadságukat visszanyerik. Azonban a közhatalomnak jogában áll a maga belátása szerint, a munkakonfliktus bármely fázisában újabb békéltető tárgyalást rendelni el a felek között.

Ennyi az egész törvénytervezet lényege. Talán nem sok. Mindenesetre megindulás a helyes úton. Meggyőződésem, hogy a törvény alapján sok félreértés lesz elosztható és sok sztrájk

elkerülhető.

Kétségtelenül helyesebbnek tartanám pártfelfogásom szerint, ha a békéltető tárgyalás nem egyedül a kérdéses üzemi munkásai és munkáltatói között folyna le, hanem abba az illető munkásszakszervezet és munkaadó szövetkezet képviselői is bevonatnának. Ezért vettem fel a törvényjavaslatba, mind esetleges lehetőséget, hogy a békéltető tárgyalásra a megfelelő szakszervezet, illetve szövetkezet kiküldötti hivattat-hassanak meg döntőbíráskodni. Kötelezővé nem vehettük egyelőre ezt a kiterjesztést, minthogy az a javaslat megalkotójának gondolatmenetét nem fedné.

Hiszem, hogy a Ház hamarosan tárgyalás alá veszi a törvényjavaslatot. A drágasági index még egyre tartó nö-

Románszentgyörgy-fürdő
Kertjében levő nagy kőser vendéglő május 20-án megnyitottuk. — Szigorúan orth. kőser konyha. — Széles ételk. Természetes italok. — Kétféle szobák rendelkezésre. Gondos kiszolgálás.
Grün Zsigmond és Lázár.

vekedése és a szanálást követő gazdasági krízist, mely még lávolról sem zajlott le Franciaországban véglegesen, könnyen hozhat magával megújuló ellentéteket és zavargásokat az iparban, azért jó, ha már előre gondoskodunk megfelelő törvényvel, hogy az osztályellenetek a munka és a tőke között, ami végeredményben azonos érdekű és párhuzamosan ható erők, ne fajulhassanak el.

Félmillió márka egy figyelmeztetésért

A Hugó Stinnes-pör újabb szenzációi

Berlin, június 1. A Hugó Stinnes és társai elleni pört tegnap folytatta a berlini esküdttörvényszék. Schneider előadta, hogy az olasz bankárok egyre-másra zsaroló leveleket küldöttek a hadikölcsön-címleteket összevásárló konzorciumnak.

Az ügyész: Aki zsarol, az bizonyára terhelő bizonyítékok birtokában van. Ön pedig folyton azt hangoztatja, hogy legálisnak hitte az egész ügylet.

Schneider: Minden provizórt igénylő üzletárság úgy szokott föllépni, mint ahogy

zsarolók szoktak.

Schneider további vallomása során elmondotta, hogy a konzorcium az infláció hónapjaiban áruba fektetett néhány százezer lírát, hogy a nyereségen annál több hadikölcsönt vásárolhassanak össze. Leginkább autómobilokat vásároltak.

Az ügyész: A vádirat szerint ön egy alkalommal Grosz Belának, vádlott társának átadott egy csomagot és figyelmeztette őt, hogy a csomagban vannak birodalmi hadikölcsönkötvények, amelyek azonban a valorizálás szempontjából

nem érnek semmit sem. Ezért a „figyelmeztetésért” Grosz Béla önnek 500 ezer márkát adott. Vagyis ez azt jelenti, hogy önök nemcsak a kisebb százalékkal valorizálható kötvényekkel manipuláltak, hanem teljesen elértéktelenedett papirokból is tudtak csalással pénzt előteremteni.

Schneider a leghatározottabban tagadja, mintha egyáltalán kapott volna Grosztól egy pakettet. Az sem igaz, hogy ezért pénzt adott át neki. A tárgyalást hétfőn folytatják.

Ileana hercegnő Kolozsváron

Nagy lelkesedéssel fogadta Kolozsvár városa a hercegnőt, aki több előadást fog tartani Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, június 1. Az Uj Kelet tud.) Kolozsvár városának tegnap déli óta királyi vendége van, Ileana királyi hercegnő tesz ezalkalommal két-napos látogatást Erdély fővárosában. A királyi vendég fogadtatására felkészült városban a rendező hatóságok rendelkezése már 11 órakor délelőtt a főútcán megállott minden forgalom. A Ferenc József-ut Főtér ünnepiesen fel van lobogozva, a peronon szépszámú előkelő publikum gyűlt össze. A város hivatalos vezetésén kívül megjelentek a fogadtatáson az összes társadalmi egyesületek és felekezetek képviselői. Az első sorokban ott látjuk Vaida belügyminisztert, Nicolaie kolozsvári püspököt, Dănuş esperest, Hischler pápai prélatust, Klein Eljáhu rabbit, dr. Hatiegan Emil kamarai alelnököt, dr. Mihali Tivadar polgármestert, dr. Adám Popa vármegyei prefektust, Hatiegan Simon rendőrprefektust, Tuffli Richárd alpolgármestert, dr. Ilea Livius főügyészt, dr. Poritiu Petre, dr. V.

Tilea, Gidionescu egyetemi tanár parlamenteket.

A nőegyletek részéről megjelentek Vaida belügyminiszterné, Papp Danila hadtestparancsnok felesége, dr. Boila Rumulus-né, dr. Hatiegan Gyuláné, dr. Serbanné, Hatiegan Simonné, dr. Adám Popáné és még többen.

Tizenkét óra öt perckor robotott be a déli expressz a kolozsvári állomásra. A királyi család szalonkocsijából Páris adjutáns kíséretében pár perc múlva a megjelent közönség hangos éljenzése közepette kiszállott Ileana hercegnő. A város nevében Mihali polgármester tartott párperces üdvözlőbeszédet, majd a katonaság és a cserkészység sorfala között Ileana hercegnő autóbába szállt és Hatiegan Gyula dr. egyetemi tanár lakására hajtatott, akinek itt tartózkodása alatt vendége lesz.

Délután két órakor a hercegnő szigorú zártkörű banketten vett részt Vaida Sándor belügyminiszter lakásán. Dél-

után három órakor a hercegnő elnökölt a Vörös Kereszt ifjúsági konferenciáján a városháza tanácstermében. A hercegnő mindvégig figyelemmel hallgatta a kolozsvári rúnán iskolák növendékeinek jelentéseit működésükről, az amerikai román gyerekekkel történt levelezésükről szóló beszámolójukat. A program lezajlása után Ileana hercegnő közönetet mondott a meleg fogadtatásért és 10 ezer lejt ajánlott fel a Vörös Keresztgyűlés ifjúsági céljaira. A hercegnő délután öt órakor a Néprajzi Múzeumot és a Botanikus-kertet látogatta meg. Este hét órakor a kolozsvári nőegyletek rendezésében tea volt, amelyen Ileana hercegnő is részt vett és amely mindvégig meleg hangulatban folyt le. Este kilenc órakor a Román Opera diszeloádást tartott.

Ileana hercegnő különben hétfőig marad Kolozsvárt. Vasárnap délután két órakor a Nemzeti Színházban előadást fog tartani, kilenc órakor viszont a tisztikaszinó vendége lesz.

DR. MED. WABER-FELE

Üdülő-otthon

Rozsnyón (Brassó mellett), Hidutca No. 695. Felnőttek, valamint gyermekek (kísérő nélkül is!) részére májustól októberig nyitva áll. Fertőző betegeket a fennálló rendeletek alapján nem fogadunk be. Saját konyha lábadozók és gyerekek részére. A lakás mellett virágos- és gyümölcsös kert játszóhelyekkel. Szép séták, kirándulások a rozsnyókörűli nagy fenyesekbe. Felvilágosítást nyújt: Dr. med. Waber Gustaf szakorvos gyerekek és csecsemők részére Brassó, Buzasor 3. I.

Figyelem!

Megkezdődött a nagy végeladás Blatt harisnya és kötött áruházában.

Siessen ezen ritka kedvező alkalmat felhasználni, hogy prima minőségű árut eddig nem létező olcsó árbán vásároljon. **Arukészlet egy tételben is eladó.** — Üzleti berendezés eladó.

BLATT, Főtér 13.

Figyelem!

Izgalom a magyar parlamentben a magyar kormány kisebbségi politikájának kritikája miatt

Malasics Géza szociáldemokrata képviselő a kormánypárt tiltakozása közben kijelentette, hogy Magyarország több kisebbségi községében a gyermekek nem tanulhatnak anyanyelvükön. Bethlen István miniszterelnök visszautasította a vádakat

Budapest, június 1. A magyar képviselőház tegnap esti ülésén Malasics Géza szociáldemokrata képviselő a kisebbségi iskolakérdésről beszélt és utalt arra, hogy az elmúlt költségvetési vita alkalmával kérte a magyarországi német kisebbség iskolakérdésének orvosolását, azonban sajnálatos állapotban van, hogy azóta e téren nem történt változás és a magyarországi német és szlovák kisebbség iskoláztatása terén alig történt valami. Ismerteti a nemzetiségi kisebbségek iskoláztatására vonatkozó 1923. évi miniszterelnöki rendeletet, amely a kisebbségi iskolákat három csoportra osztja és kifogásolja, hogy ezt a rendeletet nem hajtják végre. Nem akarja hinni, hogy ez a miniszterelnök intenciójának megfelel. Vonatkozik ez különösen az óvodákra és az elemi iskolákra, ahol szerinte a gyermekeknek egyenesen megtiltják, hogy anyanyelvükön beszéljenek.

Előnk előttmunkások kísérik a kormánypárt részéről Malasics kijelentését és többen kiáltják feljebb: — Tessék bizonyítani!

Malasics azzal folytatja beszédét, hogy Sarisapen, ahol a lakosság túlnyomórészt német és szlovák, az óvodákban megverik a gyermekeket, ha anyanyelvükön beszélnek.

Nagy zaj tört ki a kijelentés hallatára.

— Hallatlanul! — kiáltják a jobboldalról.

Podmaniczky Endre báró: Ez kifélt való beszéd!

Farkas Géza: Szörnyűség ilyen mondan!

Malasics Géza: Ezt nem lehet igazolommal elintézni. Én nem kívánok ebben a tekintetben mást...

Felkiáltások a kormánypártban: Szörnyűség! Válasszátok! Rationálisan!

Zsitvay Tibor igazságügyminiszter: Nem kell könnyelműen vádaskodni.

Malasics: Nem kell ezen izgulni!

Farkas Géza: No, ezen lehet izgulni!

Malasics: Ezt a kérdést nem fogjuk túrlénelenséggel elintézni. Arra van szükség, hogy ez az abuzus megszűnjön.

Podmaniczky Endre báró: Nincs ilyen abuzus, csak a szakszervezet mondja, hogy van.

Szilágyi Lajos: Fel kell jelenteni a bűnös tanerőket és ha igaz, el kell csapni őket.

Az előnk figyelmezteti Malasicsot, hogy olyasmiről állított, ami ellenkezik a magyar közhatalomnak a kisebbségi nyelv használatát iránt viseltetett őstiszteletével és ezért elvárja, hogy állításait konkrét adatokkal igazolja.

Malasics: Nem kell egyéb, mint elmentni azokra a bányatelepekre, Sarisápra, Dorogra, Annavölgyre és azok környékére, ott meggyőződhetnek arról, amit mondtam.

Az előnk rendretasítja Malasicsot, mert állításai az egész nemzet érdekeit sértik.

Szilágyi Lajos: A kormánynak pedig tessék kivizsgálni az ügyet és jelentést tenni a parlamentnek, mert ez hihető. Ha előfordul olyan eset, hogy az iskolákban megsértik a kisebbségi nyelvhasználat jogát, el kell csapni a vétkes tanerőt.

Felkiáltások a kormánypártban: De nem fordul elő.

Malasics: Én minden tendencia nélkül hoztam ide a dolgokat, hogy javítsanak az állapotokon. A miniszterelnök annak idején kijelentette, hogy gondoskodni fog arról, hogy azt a rendeletet, amit ő adott ki, be is tartják. Ma is csak ezt kérem. Ha a miniszterelnök azt az

erélyt és kemény kezet, amit a szociáldemokraták felé mutat és a gyakorlatban alkalmaz, ezek felé az urak felé mutatná, akkor az állapotok hamar javulnának. Tessék megadni a nemzetiségeknek, ami őket megilleti.

A képviselőház szerdai ülésén Bethlen miniszterelnök válaszolt Malasics Géza beszédére. Kijelentette, hogy Malasics kritikáját nagy megütközéssel hallotta. Hálás az előtte felszólaló Bleyer Jakabnak, aki kijelentette, hogy a kisebbségek a legnagyobb bizalommal viseltetnek a kormány iránt, mert azt hiszi, hogy Bleyernek ez a kijelentése kifele alkalmas lesz ellensúlyozni azt a rossz benyomást, amit Malasics kijelentései esetleg tettek. Kijelenti, hogy a kormány ép olyan becsülettel és őszintén kívánja a jövőben is azoknak a törvényeknek és rendeleteknek a végrehajtását ellenőrizni, amelyek a kisebbségi iskoláztatást biztosítják, mint ahogy eddig tette a németiség vezetőférfiaival egyetértésben. Nagy súlyt helyez arra, hogy a kisebbségek megelégedettek legyenek és megkapják azt, amit kulturális és egyéb téren követelnek. Azzal a kérelemmel fordul nemcsak a képviselőház, hanem az egész magyar társadalomhoz, az egyház vezetőihez, a kulturális faktorokhoz és az iskolafentartókhoz, hogy ezt a kérdést komolyan vegyék és ő a maga részéről becsülettel és nyíltan akarja követelni ezt a politikát.

Bethlen beszéde után Malasics újból felszólalt és kijelentette, hogy keddi beszédében csak arra akart rámutatni,

hogy Magyarországon kétféle mértékkel mérnek még az iskoláztatás terén is és a munkásokról vidékeken nem tartják be a nemzetiségi rendeletet. Végül hangsúlyozza, hogy ő szociális kérdést csinál ebből a kérdésből.

Malasicsnak erre a kérdésére Bethlen miniszterelnök azonnal válaszolt és megállapította, hogy Malasics elcsavarja a tényeket. Keddi beszédében Malasics azt mondta, hogy az óvodákban megverik a gyermekeket, mert túltul beszélnek és ezt nem lehet szociálpolitikai megnyilatkozásnak nevezni. Végül kijelenti Bethlen, hogy Malasics magyarizárához hozzájárul és azt elfogadja.

Újabb vihar tört ki a miniszterelnökségi költségvetés tárgyalása során Farkas István szociáldemokrata képviselő beszéde alatt. Farkas István beszédében támadja Bethlent és azzal vádolja, hogy nem tud ráhelyezkedni arra az álláspontra, hogy Magyarországnak békés külpolitikát kell csinálni. Amikor Bethlen magyar-olasz- lengyel blokkot akar létesíteni, akkor Mussolininek lesz a segítségére, mert ezen a révén Mussolini fog kedvezőbb eredményeket elérni a franciáknál. Magyarország pedig ugyanugy jár, mint annak idején a hármasszövetséggel. Farkas István ezután foglalkozott Bethlen vasárnapi beszédével és azt mondta, hogy Magyarországnak ne csórtesse a kardot, ne fenyegetsen, hanem legyen önértékes, de szerény.

Óriási zaj fogadta a kormánypártban ezt a kijelentést és Bethlen indulatosan kiáltotta a szónok felé:

— És ön ne uszítson ellenünk más államokat!

Farkas István: En nem uszítok!

Bethlen: Ne uszítsa a szomszédokat ellenünk! Meghamisítja a beszédemet azért, hogy uszítasson.

— Ez hamisítás! — kiáltják korusban a jobboldalról Farkas felé.

Farkas nagy zajban azzal fejezte be beszédét, hogy nem kívánja a miniszterelnöktől, hogy alázatos legyen. De ne legyen kardcsörtető sem, hanem helyez-

A CLUJ

Tacámul

ezüstárnyárban

készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárral van ellátva.

Telefon 4-82

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb ékszárletben megrendelhetők. — Vizonteladónak: „TACAMUL” ezüstárnyár Cluj, Strada N. Iorga 11/A

הור ערענען אים עסטעם זוכער ביל קודש הוטה אנה אנדערע ליכטער ארומים העלפער סעקר-שעססעל איה עסטעס הו טוועלע ענגעשענעס

kedjék a demokrácia álláspontjára.

Bethlen miniszterelnök a vita végén válaszolt Farkas Istvánnak és többek között a következőket mondotta:

— Meg kell állapítanom, hogy az Olaszországgal kötött barátsági szerződés és a Lengyelországgal kötött döntő, bírósi szerződés nem jelent szövetségi szerződést és nem tekinthető olyan szövetségnek, amely egyenlő lenne a volt hármasszövetséggel. Hatarozottan tiltakozom az ellen, mintha Olaszország Magyarországot gazdaságilag kizsákmányolná.

Foglalkozik Bethlen Farkas Istvánnal azzal a kijelentésével, amely vasárnapi beszédére vonatkozik. A beszédből mindent ki lehet olvasni, — mondja Bethlen. — de kardcsörtető nem. Háborús fenyegetéssel beszédemben sehol a legkisebb mértékben sem foglalkoztam.

Ne adjanak mindig lovat azok alá, akik Magyarországot ilyen színben akarják feltüntetni.

Bethlen kijelentését a szociáldemokrata képviselők kivételével még az ellenzék is tapassal fogadta.

A VILÁG LEGJOBB ÉLŐ IRÓI

30 KÖTET A Két **INGYEN**
Kiválasztottak kötet
Mind új regény magyar nyelven először

- I. sorozat** 1-12 megjelent, 13-15 júniusban.
1. HAUPTMANN, A démon 326 old.
  2. KESSEL, Rongyos hercegek 295 old.
  - 3-4. WASERMANN, Mauritius eset 584 old.
  5. SCHNITZLER, Teréz 304 old.
  6. MAURIAC, Sorsok 221 old.
  7. WERFEL, Érettségi találkozó 240 old.
  8. CONRAD, Öregek és fiatalok 272 old.
  9. GIDE, Pásztorének 222 old.
  10. WALPOLE, Harmer pütkösi királysága 236 old.
  11. WELLS, Mr. Blettsworthy a kannibálok szigetén 326 old.
  12. MEYRINCK, A nyugati ablak angyala 354 old.
  - 13-14. KNUTHAMSON, Csavargók 533 old.
  15. MOLNÁR ÁKOS, Végre egy jó házasság.
- II. soroz.** 1929 júliustól havi két kötet jelenik meg
16. MAUROIS, Két asszony között.
  17. MARY BORDEN, Flamingo.
  18. FELIX SALTEN, Bambi.
  19. ILJAEHRENBURG, Moszkvai sikátor.
  - 20-21. A. ZWEIG, Grisa örmester (Két kötet)
  22. SUZANNE NORMAND, Nők a gályán.
  23. WELLS, Az igazi király.
  24. PONTOPPIDAN, Thora van Decken (3 kis regény)
  25. KESSEL, A repülőfiszta.
  - 26-27. SINCLAIRLEWIS, Sam Dodsworth Európában (Két kötet)
  28. PIRANDELLO, Mattia Pascal kettős élete.
  29. BARRY PAIN Férfikor
  30. Ajándékkötet

Az I. sorozat kötetenkénti ára füzve 86 lei, kötve 122 lei, a II. sorozaté füzve 108 lei, kötve 136 lei, de aki egy sorozatot

azonnal megrendel füzve 65 leiért, aranyozott diszvaszonkötésben

fehér papíron 98 leiért és a 15 ill. 30-ik kötetet, két sorozat után mindkettőt **INGYEN** kapja. A mi meg-

jelent az **Ön tetszése szerint** szálljuk, a többi havi 2 kötetenként

Ezt a szelvényt vágja le, töltse ki, küldje be!

T. LEPAE könyvkereskedés Cluj Amit a sadvegből nem kíván, törölje

Megrendelem a Kiválasztottak sorozatát, egy kötet ingyen, mindket sorozatát, két kötet ingyen

Ar: füzve köte je 65 lei, diszkötésben 98 lei. Ha vonta két kötetet kérek utánvétellel, portó 20 lei. U.K.

Név: _____

Cím: _____

Kérem kötetárban a _____ számomat. Jogom van 8 nap alatt sorozatra kiegészíteni.

Vasárnap

Az Uj Kelet zsidóság főszerkesztő Feketes szerkesztő Bukaresti szerkesztő Str. Lip. az Uj Kelet Jorras

— Rehabilitáció államt A pénzügyminiszter gálaot Simionescu ügyvéd voltak tudomása a gyárnál törzsgala megállapítását, ahivatalát, megátója. Simionescu, a C. j.át nevezte

— Mihály sziti az Er mely ezutal A politikai kívül a mo jolsikerült t.ár változat délyi Futár ára 15 lej.

— Gherla ius 15-től mézarszék. jettel. Böve inoknál

— Megnyírtó! Reun ios gyógyul dővel együtt lej, köser 2

Infl és az ösz szervek furtalmainál, hőgé, reked valamin a égésnél a Mi

Das der K

A házas Lexikon köztük a nyers-kos é

a tala

Hav

RE

Még

Kitöltte

T. LEPAE Megrendel Köche" c. mlt 400 lei utánvét 820 lei készp

Név: _____

Cím: _____

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bansági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő,
Str. Lipsicani 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Rehabilitáltak Simionescu volt pénzügyi államtitkárát. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium befejezte a vizsgálatot Simionescu volt pénzügyi államtitkár ügyében akit tudvaleg azzal vádolták meg, hogy már évekkel ezelőtt tudomása volt a marosvásárhelyi cukorgyárnál történt visszaélésekről. A vizsgálat megállapította Simionescu ártatlanságát, aki június elsejével elfoglalta hivatalát, mint az adóügyek vezérigazgatója. Simionescu helyére Teianu Constantin, a Cassa de Depneri aligazgatóját nevezte ki a kormány.

Mihály király gyönyörű képe díszíti az Erdélyi Futár friss számaát, mely ezúttal is tele van érdekességekkel. A politikai és közgazdasági riportokon kívül a most elhunyt Szana Zsigmond jóskirgált kliseje emeli az Erdélyi Futár változatos és friss közléseit. Az Erdélyi Futár Kolozsváron jelenik meg, ára 15 lej.

Gherlan kiábrázolagos joggal 1929 június 15-től hosszabb időre kiadatik köser mérsékelték, heti 7-800 kg. husszükséglettel. Bővebbet Vajda Elek hitközségi elnökénél.

Megnyílt a bizuasi (büdöspataki) fürdő! Reuma, csusz, köszvény ellen biztos gyógyulást nyújt. Napi penzió fürdővel együtt, négyszeri étkezéssel 200 lej, köser 210 lej.

Influenzánál és az összes légzőszervek hurutos bántalmánál, mint köhögés, fekélyesség, stb. valamint a gyomorégésnél a legjobb a Málnási SICULIA gyógyviz Mindenütt kapható!

Das goldene Buch der Küche. Dr. Urban

A háziasszony mindentudó Lexikona: 2000 recept, köztük a beteg-, vegetárius-, nyers-koszt és legény-konyha ételei; egyben:

a találás művészete. Havi 100 Lei részletre. Még ma rendelje meg!

Kitölteni, kivágni, beküldeni:

T. LEPAGE könyvkereskedés, Cluj-Kvár
Megrendelem a „Das goldene Buch der Küche“ c. művet vászonkötésben 900 leiert, 400 lei utánvétellel, havi 100 leies részletre, 820 lei készpénzárban, utánvétellel.

Név: _____
Cím: _____

Nyersolaj (pacura) tüzeléseket

kazánokhoz, kemencékhez, központi fűtésekhez füst és korommentes tüzettel, a megtakarítás garantálásával készít:

Markó V. okl. gépészmérnök, fűtés-technikus
Cluj, Str. N. Iorga 11. Telefon 453.

A Szana-koncernben minden a régiben marad

Blank Arisztid nyilatkozik Szana Zsigmondról és az előállított új helyzetéről

(Timisoara-Temesvár, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bansági gazdasági élet, amelynek érverését ugyszólván megbenitotta a Szana Zsigmond tragikus halálának híre, ma már ismét visszatért normális keretei közé. **Blank Arisztid**, a Banca Marmorosch vezérigazgatójának és a többi a Szana-koncernnel érdekközösségben álló pénzesoport vezetőinek temesvári látogatása megnyugtató helyzetet teremtett a konzern ügyeinek további irányítása körül és már eleve megafolta a konzernről a lesújtó hír nyomán forgalomba került különböző híreszteléseket. A hatalmas konzern belső életében most kegyeletesen adózik a nagy halott emlékének és lázasan készül arra, hogy a nagy pénzkapacitás utolsó utjának méltó és megfelelő keretet adjon.

Csütörtökön gyűlést tartott a Szana-Csütörtökön május 30-án gyűlést tartott a Szana-koncern igazgatósága, hogy a konzern irányításának további sorsáról gondoskodják és ezen a gyűlésen a különböző érdekközösségben lévő vállalatok igazgatóin kívül részt vett **Blank Arisztid**, a Marmorosch Bank igazgatója, **dr. Keller László**, a budapesti Angol-Magyar Bank igazgatója és a brüsszeli **Lombert Bank** egyik képviselője is. A gyűlés befejezte után alkalomunk volt beszélgetést folytatni **Blank Arisztiddal**, aki a következő nyilatkozatot tette:

— Szana Zsigmond halála mélyen le-

sujt. Igen jól ismertem az elhunytat, akiről csak azt mondhatom, hogy valóban ritka és kivételes tehetséggel és zsenialitással volt megáldva. Hosszu évtizedes működése alatt Bánát gazdasági életének szeizmográfiája volt. Bármily komplikált gazdasági kérdéssel pillanatok alatt tisztába jött s a legbonyolultabb kérdésekben azonnal kiforrott, precíz véleményre volt.

— Mostani utam a Szana halálával előállított új helyzettel áll összefüggésben. Megvizsgáltuk ezt a helyzetet és mindent rendbenévének találtunk. Ami az új vezérigazgató személyét illeti, e kérdés a jelen pillanatban még időszertelen. Nem kételkedem abban, hogy az elhunyt megbízható és kipróbált embereket állított a konzern élére. Nos, én ezekkel az emberekkel nagyonis meg vagyok elégedve és épen ezért semmilyen változást nem kívánok eszközölni ebben a tekintetben. Az elhunyt április 17-én két hónapi szabadságra indult. Ugy tekintem a mostani helyzetet, mintha Szana Zsigmond még szabadságon volna. Sőt valószínű, hogy április 17-ével sem fog változás bekövetkezni.

— Egyelőre tehát minden marad a régiben. A konzern élén megmaradnak Szana kiszemelt emberei: ifj. Szana Zsigmond, **Basch Géza** és **Schiller Gyula** igazgatók. Mi nem kívánunk egyebet, minthogy a mostani vezetők személtis vezérigazgatójuk nyomdokaiba lépjen.

Eljegyzés. **Rosenberg Rózsikát** Borpatakról eljegyezte **Grösz Adolf** eremihályfalvai (Nagybarod) kereskedő. (Minden külön értesítés helyett.)

Az erdélyi zsidók templomegyesületet alakítanak Bukarestben. A fővárosban élő erdélyi zsidó családok száma hozzávetőleges számítás szerint 1500-ra tehető. Az erdélyiek között az utóbbi időben mozgalom indult meg abból a célból, hogy templomot és iskolát létesítsenek. A szervezkedés munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy vasárnap, június másodikán már az előkészítő bizottság nagygyűlést fog tartani a **Bulv. Maria 1.** számú házban. Az előkészítő bizottság körlevélben hívta egybe az erdélyi zsidókat a templomegyesület megteremtése érdekében. Az egyesület a nagygyűlés után meg fog alakulni és öszre már saját templomukban fognak istentiszteletet tartani az erdélyiek.

Központban
háromszobás modern lakásokat keresünk szeptember és nov. elsejére
DIBELA
Strada Tunarilor 4. szám.

Bicsad fürdő nyitva június 1-től. Elsőrangú orvosi szaktekintélyektől ajánlva a gyomor, bél, gége hurutos megbetegedése, gyomorfekély, vese stb. bajoknál. Ivókúra, meleg ásványvíz és szénsavas fürdők, hidegvíz gyógymód és inhalatórium. Strandfürdő. Állandó fürdőorvos. Napi penzió 240 lejtől. Diétás konyha. Gyógy- és zenedíj nincs! Vasut, posta, távirda helyben. — **Baile Bicsad, jud. Satmar.**

Antik szalngarnitúra, komplett, teljesen jó állapotban olcsó árban sürgősen eladó.
ROSENBERG
régiségkereskedőnél Cluj,
Calea Victoriei 5. szám.

London lakossága pár hónap mulva eléri a nyolcmilliót. Londonból jelentik: Most hagyta el a sajtót London népesedési statisztikája, amely tíz évre visszamenőleg pontos kimutatást közöl London lakosságának fokozatos növekedéséről. A kimutatás szerint Londonnak 1928 nyarán 7.849.000 lakosa volt, Belgium 7.879.601 összlakosságával szemben és azóta is több mint huszezerrel növekedett a londoni lakosság száma. Ha a növekedés továbbra is ebben az arányban halad, úgy London lakossága pár hónapon belül el fogja érni a nyolcmilliót. Érdekes, hogy például 1927-ben London uccai forgalmának 49.105 haláleset és súlyosan sebesült áldozata volt, míg a világháború egyik legvéresebb csatájában, a jütlandi jtközetben, a németek és angolok összes vesztesége alig ötöd-részt teszi ki ennek a számnak.

— Kezdődő érlelmeszedésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz úgy az alhasi pangást, mint a renyhe emésztést megszünteti és a magas vérnyomást leszállítja. A gyakorlati orvostudomány vezetői a **Ferenc József** vizet azért becsülik olyan nagyra, mert ez szívbetegségeknél is, gyorsan és enyhe módon, szabályozza a szervezetre annyira fontos gyomor- és bélmozgást. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Hirneves orvosok

által ajánlott csodás hatással bíról
gyógyiszap,

különösen köszvény, reuma, idegsokk ismában szenvedők áldása. Házilag alkalmazható. Kapható:

Bernát gyógyiszapfürdő Marghita
jud Bihor.

Prospektus ingyen. Fürdőtulajdonosoknak nagy kedvezmény.

A zsidó diákok Menzájára 25%-ot ad a Garabonciás illusztrált élelapp az Uj Kelet útján befolyó minden egyes előfizetésből, mely egész évre mindössze 140 lej. Az összeget az Uj Kelet címére kell beküldeni (Cluj, Str. Baron L. Pop 10.), melyet a lap havonként nyilvánosan nyugtáz.

FARADTSÁG, KIMERÜLTÉG megrontja az életkedvet. Egy csésze **Ovomaltine** frissét, üdévét teszi az ellankadt szervezetre.

Özv. Friedmann Mari

ingatlan forgalmi irodája, foglalkozik lakások, házak, üzleti helyiségek, gazdasági és gyári telkek bérbeadásának, birtokeladás és vételének közvetítésével. Telef. 45. Braşov, Vár-ucca 47.

A rádauti (Bukovina) izraelita hitközség No 379-29.

Pályázati hirdetmény

A rádauti (Bukovina) hitközség ortodox főtemplomában egy

főkántori állás

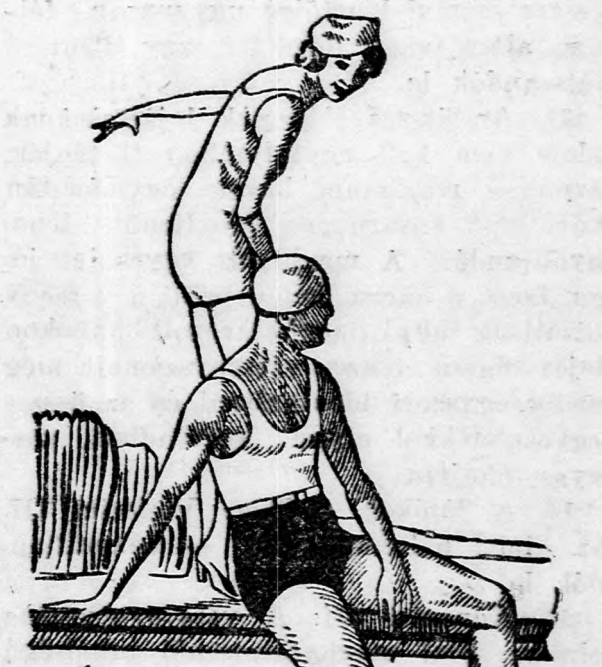
került üresedésbe. Pályázhatnak az alábbi feltételeknek megfelelő személyek:

- Iskolázott, jóhangzású tenor vagy baritonhangú egyének;
  - énekkar kiképzésére és vezetésére való képesség;
  - román állampolgárság;
  - 40 éven aluli házasság nélküli;
  - rendezett katonai viszony;
  - szeptőlten előéletű, erkölcsös, vallásos életű egyének pályázatukat a hitközségi előjáróságnak beadhatják és próbaéneklésre jelentkezhetnek.
- Az utiköltséget a hitközség kizárólag csakis annak téríti aki véglegesen van felvéve.

L. Kunstadt,
titkár

Dr. Sch. Leckner
az interimar bizottság elnöke

Hirdessen az Uj Keletben

Bengel-Fele
FÜRDŐRÜHÁK

minden jobb detailizletben kaphatók.

SPORT

A Haggibbor alapító-levelé

A Haggibbor sportegyesület, Cluj, a tennis-sport fejlesztése érdekében egy ezüst serleget ajánl fel azzal a rendeltetéssel, hogy annak birtokáért a helybeli tennisz egyesületeknek versenyzési lehetőséget nyújtson.

A mérkőzés szabályait a következőkben határozzuk meg:

1. A mérkőzésen résztvehetnek a FSSR kötelékébe tartozó összes cluj-i sportegyesületek.
2. Joga van az alapítónak ezenkívül minden évben egy FSSR kötelékébe tartozó vidéki sportegyesületet is meghívni a meghívott egyesület ugyanazon feltételekkel vesz részt a versenyen, mint a helyi egyesületek.
3. E serlegmérkőzéseket egy bizottság vezeti le, melynek elnöke a Haggibbor mindenkor elnöke, vagy ennek helyettese, tagjai pedig az ottani fiatalokra felkért négy tennisz-sporttal foglalkozó egyén.
4. A benevezett egyesületek körmérkőzést játszanak, vagyis minden egyesület minden egyesülettel játszani tartozik.
5. A verseny időpontját s a mérkőzések miképpen sorrendjét a versenybizottság határozza meg s a kitűzött időben meg nem jelenő egyesület, illetőleg játzmája elvesztettnek tekintendő.
6. A serlegmérkőzés 7 versenyszámból áll: 2 férfi egyes, 2 női egyes, 1 férfi páros, 1 vegyes páros és 1 női páros. Győztesnek az a csoport tekintetik, mely a 7 mérkőzésből legalább négyet megnyert. Az előtt játékszámokra játékost ki nem állító egyesület versenyszáma elvesztettnek vétetik.
7. Fenti versenyszámok alapján megnyert mérkőzés egy pontot számít a győztes egyesületnek s a serlegmérkőzést a legtöbb pontot szerző egyesület nyeri. Egyenlő pontszám elérése esetén az összes egyesületek közötti mérkőzésnek eléri jobb pontarány számít.
8. Minden résztvevő egyesület a benevezéskor egy ranglistát tartozik benyújtani, mely 5 férfi és női játékost tüntet fel, hogy a versenyző csapatot a legjobbak akadályoztatása esetén is össze lehessen állítani. A versenybizottságnak joga van a ranglistákat felülbizáralni és indokolt esetekben azokat változtatni.
9. A mérkőzések a résztvevő játékosok rangszámának sorrendjében bonyolítottak le akként, hogy a nagyobb rangszámú az elesnapot nagyobb rangszámú játékosával tartozik mérkőzni. A párok összeállítására az egyesületek diskrecionális joga.
10. Két egyesület közötti mérkőzés összes száma lehetőleg ugyanazon fél-nap alatt (vagy délelőtt, vagy délután) játszandók le.
11. Az összes játzmák lejátszásának ideje nem kell egyfolytában történjen, azonban maximum három egymástán következő vasárnapon feltétlenül lebonyolítandó. A meghívott egyesület joga, hogy e három héten belül a versenybizottság által meghatározott napokon lejátszassa összes versenyszámait, még pedig egyszeri ideutazással és az összes egyesületekkel olyan sorrendben, ahogyan óhajtja.
12. A játékok a Calea Victoriei 117. sz. alatti pályákon, Cluj — bonyolítandók le.
13. Nevezési díj: A versenybizottság elnöke által meghatározandó minőségű tenniszlabda.
14. Nevezési zárlat a versenybizottság által meghatározandó versenyidő előtt egy hét.
15. Minden mérkőzés versenybírója a versenybizottság elnöke által kijelölt versenybíró, kinek jogában áll az egyes mérkőzések levezetésére bírót delegálni. Vitás esetekben a versenybíró

dönt. Határozatait azonnal felebezhettek írásban óvás formájában a versenybizottsághoz, mely még a verseny napján dönt.

16. A mérkőzéseken az FSSR tenniszszabályai az irányadók. Az összes versenyszámokban a győzelemhez két nyert szűkséges.

17. A győztes egyesület egy évre a serleg birtokába jut. A serleg örökös vándorú s a védőnek a következő évi versenyen joga van megjelenni. A győztes együttes minden résztvevője ezenkívül egy-egy érmet kap a Haggibboról. Azon egyesület, mely a serleg háromszor megnyerte, annak en miniature mását kapja.

18. A nevezési zárlat idejére köteles a védő egyesület mindenkor a versenybizottság elnökének visszaszolgáltatni a serleget.

19. Joga van a kiíró egyesületnek jelen kiírás feltételein a későbbi tapasztalatok alapján esetlegesen változásokat eszközölni, de csak a helybeli FSSR subcomisla de tenis hozzájárulásával. Cluj, 1929. május hó.

Biró Andor, Radó Ernő
elnök s. k. szakoszt. elnök s. k.

A Haggibbor ezüst serlegének első kiírása június 9-én kezdődik és a június 28-29-iki kettős ünnepeken kerül előtérre.

Vasárnapi sportesemények programja: Kolozsvár, Délelőtt 9 órakor: a KAC országos atlétikai versenye, délután 2 órakor az atlétikai verseny folytatása. D. u. 4 órakor: Sodronyipar—Románia, 6 órakor KMSC—Universitatea Ha a Románia győz, ugy övé a bajnokság, ha veszít, akkor még esőtörtőkön az Uni-

versitatea val kell játszania, ha az U nem ad le pontot a KMSC-nek, ami szintén nincs kizárva. Brassó. Coltea—Sólmii országos bajnoki selejtező. Bukarest. Vcama—Tricolor (Ploesti) kerületi bajnoki döntő. Galati. DVA—Victoria (Iasi) orsz. bajnoki selejtező. Csernovitz. Dragoss Voda—Mihai Viteazul (Kisev). Oradea Banatul (Temesvár) — Generala (Craiova) orsz. bajnoki selejtezők.

Betiltották a professzionista boxermérkőzéseket. A belügyminiszter a bukaresti Arena Romanában történt botrányok miatt betiltotta a professzionista boxermérkőzéseket. A Román Boxoló Szövetség most felirattal fordul a belügyminiszterhez, oldja fel a tilalmat, ezzel szemben a szövetség felelősséget vállal a rendezése alatt lebonyolított boxmérkőzések rendjének biztosításáért.

Román csapat Spanyolországban. A bukaresti Juventus, amelynek nemzetközi csapatában játszik a kolozsvári Reményi Tibi is, hétfőn külföldi turára indul. A Juventus Barcelonába utazik, ahol több mérkőzést fog lebonyolítani. Kíváncsak vagyunk, hogyan állja meg majd a helyét a saját pályáján igen erős, de másutt kevés sikert felmutató Juventus a spanyolok földjén.

Külföldi hírek. A katonatiszti kardesapatbajnokságok döntőjébe Magyarország, Lengyelország, Olaszország és Hollandia kerültek. A magyar profiligá egyik legérdekesebb fordulója kerül ma előtérre. Hungaria—Ujpest, Sabaria—Nemzeti, Budai 33—Vasas, Bástya—Ferencváros (Szeged) eldönthetik ugy a bajnokság, mint a kiesés kérdését.

Közgazdaság

Hogyan kívánják módosítani a kereskedők a kényszeregyezségi törvényjavaslatot

(Bucuresti-Bukarest, június 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, az igazságügyminisztérium szétküldötte tanulmányozás végett az összes kereskedelmi és iparkamaráknak a csődönkívüli kényszeregyezségről szóló törvénytervezetet és kérte a kamarákat, hogy tegyék meg észrevételeiket a törvénytervezettel kapcsolatban. A romániai kereskedő szervezetek valamennyien tanulmányozás tárgyává tették a tervezetet és ennek eredményeképpen a tervezet több pontjának módosítását kérték. Az összegyűjtött megjegyzések egy részét a bukaresti kereskedelmi kamara memorandum formájában már beterjesztette az igazságügyi minisztérium elé.

Tegnap a bukaresti kamara újabb memorandumot terjesztett be az igazságügyi minisztériumhoz, amelyben a tervezet negyedik és 33. paragrafusának módosítását kéri. A 4. paragrafusnál kéri a kamara, hogy a hitelezők intervencióhassanak, mielőtt még az igazsá-

szolgáltatási fórum a csődönkívüli kényszeregyezségről kimondja, hogy az adós helyzetét tisztázzák.

A 33. paragrafusnál kéri a memorandum annak a megszorításnak az eltörlését, amely szerint a csődönkívüli kényszeregyezségről csak akkor adható meg, ha megállapítást nyert, hogy az adós aktívái legalább 20 százalékkal haladják meg a passzívákat. Annál is inkább, mert ennek megállapítása rendkívül nehéz.

Kérik, hogy a követelések kiegyenlítése harmadéves részletekben és 18 hónapos terminuson belül történjen, nem pedig 24 hónapon belül, mint ahogyan azt a tervezet előírja.

Kérik végül egy új szakasz beiktatását, amely kimondja, hogy a csődönkívüli kényszeregyezségről kifolyólag egyes vállalatokat ért károsodás levonásba kerüljön az illető vállalat nyereségadójából, természetesen a megfelelő arányban.

A Nationala Általános Biztosító Társaság, Bucuresti, 1. év április 27-én tartotta meg 48-ik rendes évi közgyűlést. A társaság üzleti eredménye, dacára a múlt év kedvezőtlen karstatisztikájának, amely szerint 1928 év folyamán 138,000,000.— lej kárt fizetett ki, aránylag kedvezően zárult, amennyiben az üzleti év 3,242,984 lej 41 bani nyereséggel zárult, amely az alaptőke 20%-os jövedelmezőségének felel meg. A mérleg realitását bizonyítja az a körülmény, hogy vagyonként az intézetnek Bucuresti-ben, Clujon, Brassóban, Szebenben stb. városokban levő ingatlanai nem egész 33,000,000.— lej értékkel szerepelnek a mérlegben, holott egymaga az intézet Bucurestiben levő székháza több, mint

100,000,000.— lej értéket képvisel, amelynek értéke a folyó évben folyamatosan levő átépítés következtében lényegesen emelkedni fog, amely építkezésekre közel 30,000,000.— lej investált az intézet a múlt évben.

Uj villanytelep a Bánságban. Temesvárról jelentik: A bánsági Perjamoson kibővítik a meglévő elektromos telepet és újat építenek hozzá. A nagyszabású elektromos telep negyven bányai községet fog ellátni elektromos árammal. A központnak két 240 lóerejű turbinája lesz. Az építkezésnél figyelembe fogják venni azt a körülményt, hogy a falvak és Perjámos villanyellátása a legnagyobb viharban is zavartalan legyen.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piata Unirii 9. Fiókintézetek: Dej—Dés, Beclean—Bethlen, Jibou—Zsibó, Zălau—Zitah.

Saját tőkék 40 millió Lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.

Engedélyezett devizahely

Milliárdos angol ajánlat a romániai utak újjáépítésére. Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen Mihalache, Madgearu, Popovici és Voicu Nitescu miniszterek vettek részt. A bizottság tanulmányozás tárgyává tette a „Stuart” angol vállalat ajánlatát, amelyben az angolok kötelezik magukat, hogy két milliárdtól 40 milliárd lejig terjedhető befektetéssel újjáépítik Románia útjait. Az angolok kötelezik magukat arra, hogy minimálisan 75 százalék román munkást fognak foglalkoztatni s hogy öt évig garantálják az utak jókarban tartását. Az ajánlatot a gazdasági bizottság elvben elfogadta és kiadta a közmunkügyi minisztériumnak, hogy az ajánlat technikai részére vonatkozólag szakzerű referátumot készítsen.

Az állatexport megszervezése. Bukarestből jelentik: A földmivvelésügyi minisztériumban az érdekelt körök bevonásával ankétot tartottak az állatexport megszervezéséről. A tanácskozásba bevonták Ausztria és Csehszlovákia bukaresti követit is mint olyan országok reprezentánsait, amely felé a román állatexport gravitál. A minisztérium részortfőnökeinek előadása után az a vélemény alakult ki, hogy kereskedelmi szerződéseket és állategészségügyi egyezményeket kell kötni, azonban a kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalások csak akkor indíthatók meg, ha az új román vámtarifa elkészül. Mint-hogy a vámtarifa nemsokára életbe lép, az állatexport fejlesztése érdekében történő lépéseket is meg lehet már tenni. Elvben máris elhatározták, hogy néhány határállomáson exportvágóhidakat létesítenek. A kormány minden lehető el fog követni a kiviteli díjak mérsékelésével és a vasuti tarifák redukálásával, hogy Románia állatexportját versenyképessé tegyék. Ezzel kapcsolatban szó van arról is, hogy az állatexportörök országos szervezetbe tömörüljenek érdekeik megvédése szempontjából.

A romániai vonók vezettek a budapesti nemzetközi mintavásáron. Budapestről jelentik: Az idei nemzetközi mintavásár eredményéről most készülnek a statisztikai munkálatok. Máris meg lehet állapítani, hogy a vásárra érkezett külföldiek sorában a legjelentősebb látogatók romániaiak tették. A romániai látogatók több szakmában jelentékeny vásárlásokat is eszközöltek. Élénk érdeklődést mutattak a romániai kereskedők a magyar selyemáruk, a malomipari berendezések és motorkerékpárok iránt. Azonkívül jelentős rendelések történtek irodai felszerelési cikkekben és modern irodai gépekben.

313—1929.

Terv-pályázat

Pályázatot hirdetünk egy építendő rabbi-lakás terveire. A pályanyertes terveket megfelelően díjazzuk. Benyújtási határidő 1929 június hó 10-ig. A megfelelő információk megtudhatók butikoséink irodájában Oradea (Zárda-u. 2.) naponként d. e. 11—1 óráig, hol is a program és feltételek átvehetőek.

Orthodox Izraelita Hitközség gazdasági ügyosztálya

A „Nati

Aktiv

Cassan numerar
Bänd
Efecte
Imobili Urbane
Nude proprietă
Creanțe hipotec
cu priv
Agenți
Societăți
Diversi
Biete la ordin
Tablile
Imprum tur pe
Cautiun
„Nationala”
„Centrala”
Bonuri de prim

Președintele
H. D.

1) Cu inscrip
prescriptiunilor ar

Nap
ponyv
üzletek, terra
több szín

Ablak

önműködő

Boskovice
Str. Reg. Ma

Egy k
a szem
közö

Mindazok, akik
későbbi külső be
szemüveget visel
ditsanak arra, ho
lasztotta, akár or
juk — pontosan f
keretet kapjanak.

Amilyen lényeg
az üvegeket orvo
azoknak, akik sok
preciz rajzokat, n
nek, hogy a szem
assza meg; szük
tejalkat és arc sz
Ezen okok fog
Kolozsvár alant
látszerész céget
vált rendszer be
darab — üzletbe
get cégjével e
duo deformációt,
díjazlanul végzi é
vállal.

Azon biztos h
gens közönség ez
meri és értékl, k

Kun M
szak
Cluj, Calea
Alap

„Naționala“ Societatea Generala de Asigurare București A „Naționala“ Általános Biztosító Társaság București, 1928. évi 47-ik mérlege

Aktív

Bilanțul general pro 31 decembrie 1928

Pasiv

Cassa în numerar la Decembrie 1928	Ramurile Elementare		Ramura Viața		TOTAL	Capitalul ramurilor elementare ramurii „Viața”	Ramurile Elementare		Ramura Viața		TOTAL
	Elementare	Viața	Elementare	Viața			Elementare	Viața			
Bănci	1.134.409,44	235.158,20	1.369.567,64		6.000.000						
Efecte	17.739.782,19	7.100.909,95	24.840.692,14		4.000.000					10.000.000	
Imobile Urbane 1)	7.851.792	18.259.625	26.111.417		5.000.000					5.000.000	
Nude proprietăți	28.776.263,93	4.071.756,54	32.848.020,47		725.373,54					725.373,54	
Creanțe hipotecare		1.389.243	1.389.243		145.134,66					145.134,66	
cu privilegiu	2.728.003,21	17.489.190,96	20.217.194,17		14.079,15		2.639,35			16.718,50	
Agenți	22.103.193,20	9.372.704,19	31.475.897,39		17.116.136,90		58.266.099,09			75.382.235,99	
Societăți	57.216.313,50	14.446.138,92	71.662.452,42		55.600.333,02		11.840.305,89			67.440.638,91	
Diversi	36.567.246,99	39.995.633,44	76.562.880,43								
Riște la ordin	804,892		804,892								
Tablize	264.419,28		264.419,28								
Imprumuturi pe polițe de asigurare		8.376.985	8.376.985								
Cauțiun	1.339.300		1.339.300								
„Naționala” în cont curent cu „Centrala”		44.768.966,57	44.768.966,57					93.641.188		93.641.188	
Bonuri de prime pe anii viitori	276.344.216		276.344.216								
Lei	452.869.831,74	166.590.804,29	619.460.636,03								

31 Decembrie 1928
26 Martie 1929

Președintele consiliului de administrație
H. D. FULGA m. p.

Director general
E. E. COSTINESCU m. p.

Șeful comptabilității centrale
C. SANDULESCU m. p.

1) Cu inscripție ipotecară în favoarea Onbr. Minister al Industrii și pentru îndeplinirea prescripțiilor art. 147 modificat al Codului Comercial.

Examinat și verificat conform art. 87 din Statutele Societății și conform art. 187 din Codul Comercial și găsit în regulă
Censori: C. Cloranu m. p., Dr. M. Minovici m. p., A. D. Pouloupolo m. p.

Napellenző ponyvavászon
üzletek, terrasz és verandák részére
több színben és csikozva.

Ablakfüggönyök
és
önműködő rolettarendek
minden szélességben.
Boskovics Józsefnél Cluj,
Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítani arra, hogy — akár saját maguk választotta, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan fejjükre és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat írnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklátszerész vásássa meg; szükség esetén formálja azt a fejükre és arc szerinti.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegyzett, legrégebbi szaklátszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletében összeállított szemüveget cégjegyével ellát, a kereten előforduló deformációt, vagy törést 2 éven át díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Mátys Flak
szaklátszerész
Cluj, Calea Victoriei 12. szám.
Alapítási év 1864

Málnási Mária-forrás

Természetes alkalikus sósgyógyvíz. A legjobb nyálkaoldó gyógyszer. Gyomorégést azonnal megszüntet. — Mindentit kapható!

Kutkezelőség: Brassó. Főlerakat: Bognár & Szántó Rt. Cluj-Kolozsvár. — Telefonszám: 72.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.
CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. — Saját tőkéi 85 millió lej.

Affiliált intézetek: Tordaanyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurakárát a vasut mellett. Betéteket elfogad.

Redőnygyártásban

3 évtizedes tapasztalattal

SZÁNTÓ DEZSÓ ÉS FIA
redőny- és kályhagyára Oradea

első helyen áll.

Acéllemezredőnyök. Esslingnei faredőnyök

Pályázati hirdetés

Az érmihályfalvai hitközség pályázatot hirdet egy **חיים וברוך בעל תפלה וברוך** (metsző-előimádkozó) állásra. Csakis elsőrangú erők nyújtsák be ajánlatukat. Fizetés megegyezés szerint. Költés csak a meghívottnak térítettük meg.

Kérvények — kor, családi állapot és egyéb adatok feltüntetése mellett — legkésőbb június hó 30-ig alulírott elnökséghez küldendők be.

Valea lui Mihai, 1929 május hó. Judetul Salaj.

Roth Adolf hitk. jegyző. Jakobovits Sándor hitk. elnök.

Férfi kalapokat fest, tisztít, formál és vasal FEHÉR

Strada Memorandului (volt Unió-u.) 21. Redout.

A női

Selyem-harisonyák

mindigben művelhetően!

- GBL „Edelross” Lei 400
- GBL „Elite” „ 350
- GBL „Diamant” „ 310
- GBL „Dollar” „ 170

Árja mindenütt azon egyenlő, eladó — a jeggyel ellátott — harisonyák és meg fog győződni arról, hogy a jó mindig a legolcsóbb.

Minthogy nincs minden utasolat.

Hirdessen az Uj Keletben

Anna, a színésznő

Irta: MICHAEL SLONIMSKI

Anna hallgatott, de rendbehozta a paraván mögött az ágyat.

— Itt az ideje, hogy elmenjek — mondta Mensutkin és felállott.

Anna kijött a paraván mögül, azután leereszkedett a pamlagra és kigombolta minden kacérság nélkül bluzát. Szinte egerhangon beszélt:

— Szent isten, mikor lesz már vége ennek? Mikor lesz már nyugtom, és mindez azért, mert színésznő vagyok! Az emberek utánam futnak, amíg csak nyelvük ki nem lóg! Mi szükségem van nekem erre? Tiszára és egyedül azért, mert színésznő vagyok. Nem fogok többet fellépni. Befáradtam, befáradtam!

— Nagyon megérttem önt — szöft Mensutkin.

— Ne menjen még, — mondotta Anna. Ma nagyon elhagyatottnak érzem magam. Maga egy igazi ember, talpig férfi, nem olyan, mint a többiek. Ha nincs itt, rosszul érzem magam. Ha akarja, itt is aludhat a diványon. És biztosítom, nyugodtan fog aludni. Én nagyon tisztességtelen dolognak tartom, ha férfiak, amikor együtt vannak egy nővel egy szobában, már is megrohmozkák és meg akarják csókolni.

Mensutkin az első pillanatban nem tudott válaszolni.

— De Anna Pawlowna, bocsásson meg, én azt hiszem, hogy alkalmatlan leszek!

— Egészen ellenkezőleg, én magam kérem, maradjon itt, düljön le a diványra. Itt a takaró, itt a párna. Ugye, azért jöbarátok maradtunk?

A nő a férfi felé nyújtotta a kezét.

Mensutkin gyöngén megszorította a kezét.

— Maga egy nagyon jóra való nő! Ne féljen, ujjal sem fogok magához nyúlni. Anna nevetett és a paraván mögé ment. A paraván mögött zizegés és sejtő susogása hallatszott, végül megreccsent az ágy. Anna az ágyban feküdt.

— Rendben van?

— Egészen rendben.

Mensutkin le akarta huzni csizmáját, le akart feküdni, de meggondolta. Mi ez — gondolta magában, valóság ez? Egy nőnél, ugyanabban a szobában elöltöni az éjszakát! Ez nem lehet!

— És leereszkedett a diványra.

Anna megkérdezte:

— Lefeküdt?

— Igen!

Mensutkin nem mert egyetlen mozdulatot tenni. Nem mert elaludni, mert attól tartott, hogy horkolni fog. Borzasztó dolog lenne ebben a szobában horkolni.

Nagy elővigyázattal helyezte fejét párnájára. Lehuzta lábbelijét s mint-hogy a szobában sötét volt, nyugodtan gondolkozhatott.

Az éjszaka hosszú, sötét és kaotikus lett Mensutkin számára. Hallotta Anna lélegzetvételét, hallotta az uccáról az éjszaka hangjait, saját mellében pedig szívének heves dobogását.

Reggel felé Mensutkin elaludt. Ugy tűnt fel neki, mintha nagyon hangosan hortyogna és riadtan felnyitotta szemét. Csend volt, Anna még mindig aludt, de a város az ablak mögött lassan már ébredezett. A reggelben szárguldo autók megrezgették az ablakot.

Anna a paraván mögött ide-oda dobálta magát.

— Alszik?

Hangja nagyon elnyújtott volt.

Az embernek úgy kell tennie, mintha ébresztették volna.

— Mit mond, Anna Pawlowna?

— Maga aludt? Csak nem én ébresztettem fel?

— Nyugtalan álmaim voltak, nem tudok nyugodtan aludni.

— Már reggel van, Anna Pawlowna!

— Hány óra van?

— Kilenc.

— Nem fogok aludni, de egy óra hosszát még az ágyban maradok. Van magának gyufája?

— Van, Anna Pawlowna!

— Kedves lenne magától, ha idehozná. Szeretnék cigarettázni.

Mensutkin néhány pillanatig még mozdulatlanul feküdt és csak azután kelt fel. Borzasztó volt elgondolnia, hogy még egy teljes órát kell itt lennie.

Anna megszólalt:

— Ne röstölje magát, huzza csak föl a nadrágját!

— Azonnal, Anna Pawlowna!

Anna ott feküdt és a takarót melléig letúrta. A párna fehér volt, a haja fekete, ajkai sápadtak, kifeszettek, a festék beleszáradt ajkának redőibe. Balkarja lefogott az ágyról.

— Maga már fel is öltözködött? Miért? Még van idő!

Mensutkin meggyújtotta a gyufát és Anna jobbkeze két ujjával megfogta Mensutkin ujjait. A nő ujjai puhák és melegek voltak.

— Köszönöm, maga egy valóságos angyal. Mondja csak, hisz maga az angyalokban? Hogy képzelet az angyalokat? Szárnyas embereknek, vagy allegoriáknak?

Mensutkin hallgatott. Nagyon meg volt zavarodva.

Anna nevetett.

— Mondhatom magának, hogy maga nem egy allegoria. Maga egy valóságos angyal, emberi ábrázattal. Ilyen angyalt mint maga, most látok először.

A nő elhallgatott, cigarettázott, oldalról nézte Mensutkint, a takaró még mélyebben leest a melléről. Mensutkin ott állt előtte, kezében a gyufaskatulyával. A skatulya leest és amikor lehajolt, hogy felemelje, egész testével Anna felé hajolt.

A nő elhajította a cigarettát, nyakig emelte a takarót és ijedten rivallt a férfire:

— Menjen már, aludni akarok! Nagyon fáradt vagyok. Menjen!

Mensutkin megfordult és megkerülte a paravánt. Nem mert elmenni, várt egy kicsit. Anna öltözködött, hallani lehetett ruhája zizegését.

Az éjszaka vége.

Sárga pongyolában jött a paraván mögül a színésznő. Meggyújtotta a spirituszégőt és megnézte magát a tükörben. Mensutkin felé fordult és odaadta a gyufaskatulyát.

— Ott felejtette az éjjeli szekrényen. Életemben először láttam angyalt. Egy éjszakát tölt el egy nő szobájában és a végén hosszú orral távozik.

Mensutkin rámenősen feléje lépett. A nő kacagása meglepett.

— Hagyjon! kérem hagyjon!

De Mensutkin akkor már durván megragadta, mint parasztlányt a katoná.

— Anna a diványon ült. Szája kissé megnyílt, szemöldökei szinte egymásra hajoltak. Szemeiben két sötét könny ült.

Mensutkin térdre ereszkedett.

— Nem volt jogom magához, de most már késő, Anna Pawlowna...

Felállt és szíjjel terjesztette kezeit.

— Anna Pawlowna, ezek a kezek nem arra valók, hogy harcoljanak, Anna Pawlowna. Nekem kezeim vannak, magának agyveleje van és ha szóvetséget kötünk, bizonyára erősebben fognak dolgozni a kezeim. Kérem magát, Anna Pawlowna, maradjon velem, legyen a feleségem.

— A felesége?

Mensutkin reánézett és elnémult.

Anna folytatta:

— Egy medvével, egy tevével nem fogok összeházasodni. Aki erőszakot vesz rajtam, azt elzavarom. Utálok magát! Látni sem akarom magát!

Mensutkin felemelte kalapját a föld-

ről és végignézett Annán. A színésznő reszketett.

Amikor elment, Anna még sokáig ült a diványon. Nagyon unta magát, nagyon melege volt és úgy érezte, hogy nem jó színésznő.

Anna színház után nem ment haza. Elment egy kartársához, Satrapowhoz, akinek ismerte a feleségét. Magzathajtásról beszélgettek — csunya témáról. Anna hallgatta, de nem szívesen.

Satrapow nem volt valami nobilis ember. Házasember létére egyre régi kalandjairól beszélt felesége jelenlétében, ami Annát idegesítette.

A második éjszakát megint Satrapownál töltötte.

Reggel odaadta a színésznő szobája kulcsát.

— Légy szíves, erigy haza és hozd el a könyvszekrényből Calderont.

Satrapow visszajött, azonban Calderon nélkül. Az ajtóban ijedten mondta:

— Drágám, egy tragédia elől menekült. Keresnek, meg akarnak ölni, menekülj.

— Mi az? Mi az?

— Üldöznek és én is közeljártam hozzá, hogy lefogjanak — szöft Satrapow, aki egymásután nézett hol a feleségére, hol Annára.

En érzem, hogy ez egy borzasztó helyzet, de remélhetőleg minden jóra fordul. A katonák ma este kerestek, és jó lesz, ha innen eliszkolsz, mert ha nálunk találnak, mindnyájan gyanuba kerülünk. Hallom, már le is zárták a színházat.

Satrapowné átölelte Annát.

— Hogy sajnálalak, drága Anna. Mindent odaadnék a megmentésedért. Te értesz engem, de annak semmi értelme, hogy elrejtünk téged.

— En nem tudok semmiről... én...

— dadogott Anna.

Satrapow közbeszólt:

— Mindenképen tapintatlanság volt tőled, sőt kíméletlenség, hogy beküldtél a lakásodra. Hiszen nincsenek különösebb bajok, biztosítalak, hogy egy hét múlva megint szabad leszel és megint közénk fogsz tartozni.

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

Hevesi Piroka növendékeinek Modern Estélye. Hétfőn, június 3-án este fél 9 órakor a kath. gimnázium dísztermében tartja Hevesi Piroka ezidei utolsó növendékhangversenyét, modern szerzők műveivel.

A Magyar Színház műsora:

Vasárnap d. u. 5 1/2 órakor: A tábornok. (Ujdonság. Nagyon olcsó mozihely. árakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 405.)

Vasárnap este 9 órakor: Marika. Táray Ferenc fellépésével. (Sorozatsz. 406.)

Hétfőn este 9 órakor: Pista néni. (Ujdonság. Poór Lili fellépésével. Esti előadás nagyon olcsó mozihely. árakkal. Sorozatszám 407.)

Szombat este háromnegyed 11-kor: A zsába. (Párisi bohózat-repriz. Éjjeli előadás, csak felnőtteknek, nagyon olcsó mozihely. árakkal. 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 411.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap d. e. 11-kor Riff és Raff: Két bakkancsos, 7 felvonásos burleszk. Főszereplők: Raymond Hatton és Wallace Beery. Kiegészítésül egy 2 felvonásos bohózat. Hely. árak 15

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Vasárnap d. : Traviata

Hétfő: Isi király

Szerda: Nápasza.

Péntek: Trubadour.

Vasárnap este: Nápasza.

A magyar színház mozijának új korszaka.

A legdrágább filmek a legolcsóbb hely. árak mellett

A jövő hét szombat napján a magyar színház mozi-előadásainak új korszaka kezdődik. A színházi előadások véget érnek a megkezdődnek a folytatólagos mozi-előadások, úgy, hogy nemcsak délután, de az esti órákban is mozi-előadások lesznek.

Erre az új korszakra olyan filmeket kötött le a színház, amelyek egyik ámulatból a másikba fogják ejteni a közönséget. Soha még olyan gazdag, változatos nagy attrakciói nem voltak egy mozinak, mint a milyennel most a színház fog dicsekedhetni.

Az első nagy attrakció június 8-án, szombaton a Szenvedély lesz Greta Garboval. Igazi-amerikai film-csoda. Valóságos lenyűgöző a nézők. Greta Garbo leghatalmasabb alakítása.

A Szenvedély-t gyors tempóban fogja követni egymásután: Sylvester Párisban (8 felvonásos vígjáték) Georges Sydneyvel. — A makrancos grófnő. Az anya keresztje vagy: A negyedik parancsolat. A félkegyelmű (Lou Chaney leg hatalmasabb, legújabb film-remekje). Ki a gettóból (Henny Porten óriási alakítása. A szent és a rajongója. — stb. stb.

Vakablak. A végefelé haladó színházi idénynek a jövő héten még egy nagy szenzációja lesz. Az idei budapesti színházi évad legnagyobb meglepetését, a Boros Elemér Vakablakát fogják bemutatni. Évek hosszú sora óta nem volt Budapesten olyan bombaszerű drámai siker, mint a Vakablak. A Vakablak premiéreje szerdán lesz, második előadása csütörtökön.

313-1929.

Terv-pályázat

Pályázatot hirdetünk egy építendő rabbi-lakás terveire. A pályanyertes tervekét megfelelően díjazjuk. Bepújítást határidő 1929 június 10-ig. A megfelelő információk megtudhatók bitkőrségünk irodájában Oradea (Zárda-u. 2.) naponként d. e. 11-1 óráig, hol is a program és feltételek átvethetők.

Orthodox Izraelita Hitközség gazdasági ügyosztálya

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egyszerű 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Az ujonnan berendezett Hotel Schwartz jelenleg Cluj, Regele Ferd. (Ferenc J-ut) 63. alatt, Neolog templommal szemben.

Három utcai szoba minden mellékényiséggel és szoba konyha július elsejére kiadó. Calvin-utca 22.

Keresek két fiam részére (10 és 14 éves) nyári szünidőre kellemes falusi tartózkodásra, héber olvasásra, német és román tárgyalásra, sport szerető intelligens fiatal embert vagy urinót. Zenéhez értők előnyben. I. Halász Braşov Str. Fantáná 33 bis.

Gyógyszertár hozományul (vagy bérletbe) félmillió forint: be rendezett háztartással, értékes kelengye 35-40 éves izr. gyó. yserésznek. Ajánlatot a kiadóba. Vidéki gyógyszerész" jelígre. 1986

Három utcai szoba minden mellékényiséggel és szoba konyha július elsejére kiadó. Calvin-utca 22.

Keresek lehetőleg a vasuti állomás környékén egy nagyobb raktár szuterén, vagy pince helyiséget. Ajánlatokat "Bérlény" jelígre a kiadóhivatalba kérek.

Az ujonnan berendezett Hotel Schwartz jelenleg Cluj, Regele Ferd. (Ferenc J-ut) 63. alatt, Neolog templommal szemben.

Három utcai szoba minden mellékényiséggel és szoba konyha július elsejére kiadó. Calvin-utca 22.

Keresek lehetőleg a vasuti állomás környékén egy nagyobb raktár szuterén, vagy pince helyiséget. Ajánlatokat "Bérlény" jelígre a kiadóhivatalba kérek.

Az ujonnan berendezett Hotel Schwartz jelenleg Cluj, Regele Ferd. (Ferenc J-ut) 63. alatt, Neolog templommal szemben.

Három utcai szoba minden mellékényiséggel és szoba konyha július elsejére kiadó. Calvin-utca 22.

Keresek lehetőleg a vasuti állomás környékén egy nagyobb raktár szuterén, vagy pince helyiséget. Ajánlatokat "Bérlény" jelígre a kiadóhivatalba kérek.

Az ujonnan berendezett Hotel Schwartz jelenleg Cluj, Regele Ferd. (Ferenc J-ut) 63. alatt, Neolog templommal szemben.

Három utcai szoba minden mellékényiséggel és szoba konyha július elsejére kiadó. Calvin-utca 22.

Keresek lehetőleg a vasuti állomás környékén egy nagyobb raktár szuterén, vagy pince helyiséget. Ajánlatokat "Bérlény" jelígre a kiadóhivatalba kérek.

Az ujonnan berendezett Hotel Schwartz jelenleg Cluj, Regele Ferd. (Ferenc J-ut) 63. alatt, Neolog templommal szemben.

Három utcai szoba minden mellékényiséggel és szoba konyha július elsejére kiadó. Calvin-utca 22.

Keresek lehetőleg a vasuti állomás környékén egy nagyobb raktár szuterén, vagy pince helyiséget. Ajánlatokat "Bérlény" jelígre a kiadóhivatalba kérek.

EZE
1929 Jun
• 1689 év
Milyen
Junian igo
relesen egy
delegált az u
vénü előkészít
lett: dr. F. F. F.
képzésű is.
kérdésének
után az alább
latta össze
amelyek a fő
polgársági tör
zetűnek kell.
kérdésben m
igazságtalansá
Az 1924. évi
vény egy olyan
melynek gyöker
vidualiztikus li
léz a koncepció
vény strukturáj
nológiaját, vala
tézkesékeit. Ez
hogy ha valaki
cepció helyessé
meg a kérdéses
sításával, de sz
annak új törvé
sét.
Az állam és
képező egyének
tében a XIX. s
szabadelviségén
nevezett „polit
segítséghez foly
zét” elnevezést a
tikai organizm
melyeket különb
tartozó elemek
A „pol
A francia forr
badelviség szá
rativus volt az
nek megvalósítá
azonban nem ju
meréshez, hogy
a lakosságnak a
lyeknek más et
mint az államés
nemzetnek, olya
nem lehet elhala
ezeket az elem
többségi nemzet
és formuláját
szabadelviség e
beolvadás fike
ta az egyéneket.
tartoztak. Hym
szakra harult a
ciót lerombolja.
mely az összes
kötő etnikai köz
követeli.
Ma már anacl
ha valaki a nem
ertelemben fogja
lamalkotó egyén
nosítja. Az egyé
gát, hogy állam
területe az ő ha
van akkor is, ha
tözkodik, ma má
veszteni azzal a
egy „nemzethez”
származás, kultu
elemek által meg
zösséghez. Az utó
nemzethez való